

Vážení čtenáři, věřím, že jste si i přes smutek, který zasáhl naši republiku těsně před vánočními svátky, užili Vánoce a vstup do nového roku v poklidu a v kruhu svých nejbližších.

TYRŠOVA ULICE

První etapa rekonstrukce Tyršovy ulice je z větší části hotova. Drobné terénní úpravy budou dokončeny kompletně koncem září. Částečné uzavření této páteřní ulice vyžadovalo velkou míru tolerance a trpělivosti především od občanů, kteří tu bydlí. Další bude třeba při druhé etapě, která začne s příchodem jarních dní. Jakých prací se bude týkat, jsem popsal v minulém čísle zpravodaje.

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Rok 2023 byl zlomový v oblasti našeho odpadového hospodářství, kdy byl změněn typ poplatku a četnost vývozu. Tento model platby za nádobu se jeví jako spravedlivější a mnoha občany je vítán. Jiní se zase přesvědčili, že skutečně není nutné vyvázet směsný odpad každý týden. Dalším přínosem pro větší pohodlí občanů bylo zavedení systému nádob na plast a papír k jejich domům, čímž se i výrazně snížilo množství směsného odpadu. Jdeme tedy cestou, jakou po nás požaduje stát, a to snižovat tuto složku komunálního odpadu. Přesná čísla za uplynulý rok uvedeme v příštím čísle.

ROZPOČET ŠKOLY

Při schvalování rozpočtu města na rok 2024 byl navýšen rozpočet naší příspěvkové organizaci ZŠ a MŠ G. A. Lindnera, a to především v kapitole týkající se plateb za

energie. Zastupitelstvo města odsouhlasilo též finanční prostředky na pomůcky, exkurze a jiné vybrané školní aktivity, které jinak hradí rodiče. V průběhu minulého roku proběhla ve škole veřejnosprávní kontrola, která byla zaměřená na roky 2021, 2022 a první pololetí roku 2023. Závěry zprávy z této kontroly město předalo k dalšímu prošetření kompetentním orgánům.

PARKOVÁNÍ NA CHODNÍCÍCH

V našem městě narůstá problém v podobě častého parkování vozidel na chodnících. Na úřad chodí stížnosti od občanů, kteří nemohou bezpečně projít komunikací. Nově vzniklé a rekonstruované chodníky se často vzápětí parkováním a nadměrnou zátěží aut ničí. Neničme si, prosím, náš společný majetek. Obecně závazná vyhláška není dodržována ani v případě volného pobíhání psů. Pokud začneme strikt-

ně kontrolovat její plnění, občané za to budou platit zbytečné pokuty.

HASINSKÝ MLÝN

Během uplynulého roku se podařila odstranit další černá skládka na Nové Hasiňě. Tentokrát v místě, kde původně býval mlýn. Na likvidaci obou těchto skládek připadlo téměř 1,2 mil. Kč z rozpočtu města. Ekologická zátěž, která ještě spadá i do doby před rokem 1989, tak byla konečně odstraněna. Tyto nemovitosti budou nabídnuty k prodeji.

Závěrem mi dovoluji, abych poděkoval našim spolkům za jejich činnost, také zaměstnancům městského úřadu, redakci zpravodaje a Vám všem, kteří nám pomáháte.

S přáním všeho dobrého

*Petr Kapal
starosta*

Likvidace obou černých skládek na Nové Hasině stála město téměř 1,2 milionu korun

Od října probíhaly výlovy našich rybníků, např. Bučický rybník byl sloven ve středu 18. října

Počátkem listopadu bylo v Barboře osazeno dřevěné zábradlí

Během listopadu dokončil Domov Rožďalovice realizaci projektu snížení energetické náročnosti budovy kláštera a zámku

Koncem listopadu byl položen nový asfaltový povrch v částech Tyršovy ulice, které procházejí celkovou rekonstrukcí

V prosinci se pak v této ulici pokračovalo s pokládáním chodníků

V prosinci proběhla údržba stromů na naučné stezce Holské rybníky

Silničáři prořezali začátkem prosince topoly U Isidora

Na podzim se v Galerii Melantrich uskutečnily dvě přednášky Jiřího Rejska o jeho cestách na indonéské ostrovy Jávu a Belitung

Letošnímu posvícení přálo hezké počasí

Galerie Melantrich patřila o posvícenském víkendu halloweenským dýním. V sobotu 21. října odpoledne hostila již podruhé akci nazvanou Rožďalovická dýně. Malí i velcí si zde mohli vydlabat svou dýni podle vlastní fantazie

V sobotu 7. října jsme přivítali tyto nové občánky: Elizabeth Šulcová, Magdalena Sochorová, Hana Bendlová, Kamila Špergllová, Kateřina Novotná, Štěpánka Hološková, Jakub Hypský, Anastázie Petersiková

Zhruba sedm desítek zájemců zavítalo ve středu vpozdvečer 29. listopadu do staré školy na křest knihy Viktora Dobrova *Rožd'alovic* v *proměnách věků* a knihy Rudolfa Valeše *Řemesla a živnosti v Rožd'alovicích*. Obě publikace je možno zakoupit na městském úřadě

V pondělí 4. prosince obdaroval Mikuláš desítky dětí, které se svými rodiči zavítaly do sálu radnice na akci nazvanou Kouzelné pekličko s Břepťíkem. O čtyři dny později přišel Mikuláš s čerty i na Starou Hasinu. Více než dvacet žen se zúčastnilo v pátek 1. prosince Vánočního tvoření ve Spolkovém domě (foto dole)

Letošní rozsvícení vánočního stromku mělo v sobotu 2. prosince díky sněhové pokrývce a celodennímu sněžení nefalšovaný vánoční ráz. Součástí kulturního programu bylo vystoupení zpěvačky Magdy Malé a Marka Černocho, poté zazpívali několik koledí žáci základní a mateřské školy. Úderem 17. hodiny se pak rozsvítil poprvé vánoční stromek, který město nechalo před lety na náměstí pro tuto příležitost vysadit

Vánoční stromek v sobotu 2. prosince rozsvěceli také ve Viničné Lhotě

PŘEHLED PLÁNOVANÝCH AKCÍ

13. ledna	Myslivecký ples (sál radnice, 20.00)
26. ledna	Hudba léčí – SYNKOPA (sál radnice, 14.00)
10. února	Hasičský ples (sál radnice, 20.00)
17. února	Plesová diskotéka – IVO PROCHÁZKA (sál radnice)
23. února	Hudba léčí – KATEŘINA ŠEVIDOVÁ (sál radnice, 14.00)
9. března	Slávistický maškarní rej (sál radnice)
29. března	Hudba léčí – MARTIN MOTÝL (sál radnice, 14.00)
16. března	Rybářský ples (sál radnice, 20.00)
13. dubna	Vítání občánků (obřadní síň, 10.00)
26. dubna	Hudba léčí – DUO JAMAHA a TOM MANDL (sál radnice, 14.00)

Závěr roku a adventní setkávání

Skupina přátel Rožďalovických Hradčan zorganizovala po čas letních prázdnin v rámci oslav 800 let od první zmínky o městě komentované prohlídky po malebných a z pohledu historie význačných místech Rožďalovic. Díky soustavné spolupráci s městským úřadem a Domovem Rožďalovice pokračovaly prohlídky zámku a komentované procházky také pro individuální skupiny zájemců v průběhu babího léta a podzimu. Blížil se prosinec a s ním i další výzva – inovovat procházky a setkání do podoby pohanských oslav adventu tak, jak jej v minulosti vnímali a také slavili naši předci zde, ve středním Polabí.

Tři průvody, za zvuků zvonců, zvonečků a modlících se hlasů třech mytických postav adventu – svaté Barbory, Mikulášky a svaté Lucie, za doprovodu a hlasitého mečení kozy se po tři neděle vydávaly od kostelních schodů do Galerie Melantrich. Barbory a Lucie košťaty ometaly okna a ťukáním větviček na vrata domů dávaly všem na vědomí, že přicházejí na předvánoční kontrolu obydlí, odměnit děti a pochválit hospodyně za úklid a pořádek v domě.

Mikuláška nesla sošku Panny Marie jako symbol hledání místa, kde by jako matka Ježíše Krista našla útulek pro jeho narození. V Galerii Melantrich pokračoval program, který zábavnou formou představil nejen poslání těchto žen v dávné my-

toologii, ale věnoval se oslavám vánočních svátků se vším, co k nim v minulosti patřilo. Kouzelná bylinkářka vyprávěla o bylinách, sušeném ovoci, slavnostní, a přitom skromné štedrovečerní večeři. Nechyběly tradiční zvyky, koledy a ochutnávka dávno zapomenutého pečiva vážíčho se k adventu v podobě barborek z kynutého těsta, betlémských koláčků anebo žemliček svaté Lucie.

Čtvrté adventní, chcete-li štedrovečerní půlnoční setkání se uskutečnilo v Galerii Melantrich jako symbolické uzavření oslav 800. výročí města. Čtvrtou svíčku na věnci tentokrát zapálili kostýmované postavy – představitelé šlechtických rodů, které v průběhu let vlastnily rožďalovické

panství. Ti povyprávěli hostům o tom, jak prožívali Štedrý večer na zdejší zámku, jak vypadala jejich večeře, jakou gastronomii sem přivezli ze svých domovin a jak ta ovlivnila i naše současné štedrovečerní menu. Na programu byly také koledy, mluvené slovo a nechybělo svařené víno, cukroví a návštěva ze sousedního zámku Křinec, která přivezla tamní specialitu, mandlové sušenky – betmánky. Domů si každé odnesl betlémské světlo, které do Rožďalovic přivezli poslové z hlavního města. V průběhu třech prosincových neděl střídavě sněžilo, pršelo anebo svítilo slunce a počasí bylo spíš aprílové.

Pavel Klicpera

Obnova fasád bývalé obecné školy

Bývalá obecná škola, státem chráněná kulturní památka, prochází obnovou fasád. A jelikož odhalení prvních dvou téměř dokončených průčelí vyvolalo ve Vás, místních obyvatelích, ostrou kritiku, rozhodli jsme se ke kvalitě provedených prací vyjádřit z pohledu památkového dozoru. Budeme rádi, pokud následujícímu textu věnujete svůj čas a zamyšlení.

Budova, v níž dnes sídlí mj. městská knihovna a Muzeum klasického kniharství, byla postavena ve významné poloze pod kostelem sv. Havla v letech 1847 a 1848, jde tedy o více než 170 let starou stavbu. Jednou z velkých hodnot stavebních památek je to, že jsou jiné než současná stavební produkce. Po celá staletí stavby vznikaly tradičním způsobem, jehož základem byly přírodní materiály a jim odpovídající technologie. Vše se zpracovávalo ručně. Opravy a údržba byly prováděny zpravidla velmi šetrně. Tím není myšleno, že by si naši předci upírali mnohdy náročné úpravy podle aktuálních potřeb a módních trendů, s materiálem však hospodařili velmi uvážlivě – co nebylo nutné odstranit, nechali, co se dalo využít jinde, využili. Stavby se tak stávaly velmi vrstevnatými, neboť otlouct celou fasádu nebo vyměnit celou střechu bylo nevhodné a nedávalo to smysl. To, co dnes nazýváme ekologickým a udržitelným přístupem, bylo dříve zcela přirozené. To vše se přirozeně otisklo do vzhledu a charakteru staveb, který dnes vnímáme jako výjimečný, dříve však byl zcela běžný. V památkové péči se také mluví o tzv. ceně stáří jako jedné ze základních hodnot památek. To, že historické stavby na sobě nesou viditelné stopy stárnutí, otisk věků a běhu dějin, nám dává pocítit jejich úctyhodné stáří.

Radikální proměnu stavitelství odstartovala již průmyslová revoluce. V posledních desetiletích však u nás došlo k naprostému převratu, tradiční zednictví takřka zaniklo a běžnou stavební produkcí ovládla systematická řešení. Materiálovou jednoduchost tradičních staveb nahradila souvrství průmyslově vyráběných komponentů a poжив, celý systém se změnil v jakousi stavebnici, otisk kvalitní ruční práce byl nahrazen ideálem strojové dokonalosti. Obraz perfektně rovné fasády s ostře řezanými rohy a jednolitou stálobarevnou omítkou či

nátěrem se nám zaryl natolik hluboko, že cokoli jiného vnímáme jako chybu, šlendrián. Pokud ale tento přístup aplikujeme na historické stavby, zcela přijdeme o jejich jedinečnost a malebnost, dost možná je nakonec od novostaveb ani nerozeznáme. Jistě, pro řadu vlastníků může být právě toto jejich cílem, neboť tak jako jejich předci i oni chtějí jít s dobou. Tím více je však potřeba hájit přirozený vzhled fasád, daný tradičním postupem obnovy, u jmenovitých kulturních památek a chápat ho nikoli jako nedokonalost a chybu, nýbrž jako kvalitu, která je dělá výjimečnými.

Stavební firma, která opravu fasády bývalé obecné školy provádí, po celou dobu postupuje plně v souladu se zcela běžnými požadavky památkové péče a odvádí kvalitní, zkušenostmi podloženou práci, jak jsme se mohli přesvědčit během pravidelných kontrolních dní. Obnova probíhá tradičními materiály a technologiemi v souladu s původním řešením, což je nejen zárukou odpovídajícího vzhledu, ale také správného spolupůsobení původních a nově doplněných materiálů. Onen kritizovaný vzhled fasády, spočívající v nerovnostech omítky a optickém prokreslení trhlin, není důsledkem nekvalitního provedení opravy. Tento vzhled je daný respektováním přirozených nerovností podkladu a zpracováním omítek pouze ručními hla-

dítky přesně dle historického postupu, namísto novodobého rovnání omítek pomocí latí. Záměrně byly ponechány všechny soudržné historické vrstvy omítek a nátěrů. Díky jejich dobrému stavu se jednalo o drtivou většinu ploch, zapraveny tak byly především zmiňované statické trhliny. Opravou a korekcí prošlo také plastické členění, ovšem opět pouze lokálně tam, kde to bylo potřeba. Finální nátěr je v souladu s původním provedením tradiční vápenný. Vápenné nátěry se od novodobých syntetických zásadně liší. S ohledem na jejich vlastnosti je nelze natírat válečkem, ale musí být tzv. točeny malířskou štětkou. Výsledná struktura je na rozdíl od dokonale jednolitých stejnobarevných syntetických nátěrů velmi živá. A stejně jako v případě ručně zpracovaných, přirozeně zvláště omítek je i živost vápenného nátěru přesně tím, co bylo pro tradiční historické stavby zcela běžné a charakteristické, co vypovídá o době, v níž vznikaly a byly upravovány, a co je činí věrohodnými. A právě věrohodnost a autenticita je to, oč je potřeba při péči o stavební památky usilovat, abychom zachovali jejich jedinečnost a výpovědní hodnotu.

*Ing. arch. Barbora Schmidová,
Národní památkový ústav*

Rekordně teplý podzim střídala zkraje prosince bohatá sněhová nadílka

ŘÍJEN

Počátek října připomínal doslova spíše některý z letních měsíců. Bylo nebývalé teplo a padaly teplotní rekordy. Nejenže teploty vystupovaly při slunečné obloze nad letních 25 °C, v úterý 3. října v odpoledních hodinách dokonce pokořily ještě i tropických 30 °C! Vpodvečer pak s přechodem studené fronty i zabouřilo (jev pro tuto roční dobu nezvyklý), avšak srážkové úhrny byly nepatrné (5 mm). V dalších dnech se teploty pohybovaly kolem 20 °C, a to i při zvětšené oblačnosti. Velmi teplá byla noc na neděli 8. října (17 °C), avšak s rámem se ochladilo na necelých 8 °C a přidaly se přeháňky a mrholení. Déšť nás provázel i na počátku dalšího pracovního týdne (7 mm), při celodenním deštivém pondělku vystoupala teplota přes den sotva k 10 °C, takže se začalo v mnohých domácnostech již přitápět.

Oteplovat se pozvolna začalo hned od úterý, nejteplejším dnem celého týdne se stala středa 11. října, kdy převládala polojasná obloha a teplota vystoupala ve 14.00 na letních 25,1 °C, v 16.00 dokonce ještě na 28 °C. Téměř 24 °C ukázal teploměr ještě v pátek 13. října, teplá byla i noc na sobotu, kdy po ránu nebyla ani rosa, a sobotní odpoledne s 22 °C. Odpoledne s přechodem studené fronty přišlo výrazné ochlazení, teploty se propadly téměř o 10 stupňů, v noci klesaly ke 2 °C, v dalších dnech nebyly výjimkou ani ranní přízemní mrazíky – topná sezona začala.

Počátek listopadu byl teplotně nadprůměrný

Oteplovat se postupně začalo koncem následujícího pracovního týdne, v pátek 20. října vystoupala teplota na 18 °C, v sobotu 21. října při zcela jasné obloze v odpoledních hodinách dokonce na 23 °C. S přechodem studené fronty v noci na neděli vydatně zapršelo (od 4. do 7. hodiny ranní spadlo téměř 27 mm), odpoledne se ale oblačnost protrhala a posvícenská neděle přinesla ještě teploty kolem 18 °C. V následujícím týdnu bylo počasí proměnlivé, slunné dny střídala zatažená obloha a občasné deště (necelých 7 mm srážek), teploty zůstávaly však i nadále nadprůměrné.

Podle dat Českého hydrometeorologického ústavu byly koncem měsíce tempo

ty až o 5 stupňů vyšší, než je dlouhodobý průměr. Velmi teplá byla noc na úterý 31. října, kdy teplota neklesla pod 12 °C. Obdobně jako bylo teplotně mimořádně nadnormální září (průměrná teplota byla o 3,5 stupně vyšší než normál), i letošní říjen „trhal rekordy“: byl nejteplejší od roku 1775 s průměrnou teplotou 14,1 °C (o 3,2 °C vyšší než normál). Srážkově pak byl (s celkovým úhrnem 65 mm) nadprůměrný.

LISTOPAD

První listopadové dny byly teplotně ještě nadprůměrné, při polojasné obloze vystoupala teplota téměř k 17 °C, s příchodem zvládné studené fronty v noci na

pátek 3. listopadu dorazil i trvalejší déšť (28 mm), který ustal až v sobotu nad rámem. Následující týden se nesl ve znamení proměnlivé oblačnosti a nadprůměrných teplot (kolem 14 °C), o víkendu se však ochladilo, přidal se déšť (5 mm) a objevil se i přízemní mráz.

Deštivý a sychravý byl i celý následující týden, srážkové úhrny překročily 25 mm, teploty však i nadále zůstávaly ještě mírně nadprůměrné. Ochladilo se až během prodlouženého víkendu 17. až 19. listopadu – to už teploty vystoupaly sotva k 5 °C. Oteplení zkraje následujícího týdne bylo jen dočasné, navíc se znovu přidal déšť (26 mm) a od čtvrtka 23. listopadu také

čerstvý vítr. O víkendu jsme se pak dočkali prvních sněhových vloček, o trochu více sněhového poprašku připadlo v noci z neděle na pondělí, teploty se ale držely mírně nad nulou, takže těžký mokrá sněh tál. Několik centimetrů nového sněhu napadlo ještě v posledních listopadových dnech, přes den však také pomalu odtával.

Co do úhrnu srážek byl letošní listopad nejdeštivější od roku 1961, napršel zde více než dvojnásobek měsíčního normálu (94 mm). Celkově byl však letošní podzim rekordně teplý, s průměrnou teplotou blízkou 7 °C překonal ten dosud nejteplejší z roku 2006 téměř o 1,5 °C.

PROSINEC

Bohaté sněhové nadílky jsme se však dočkali hned na počátku meteorologické zimy. Od pátečního odpoledne do sobotní půlnoci 2. prosince napadlo zhruba 17 cm nového sněhu, přičemž v sobotu se jednalo o celodenní sněžení, takže letošní rozsvícení vánočního stromečku mělo nefalšovaný zimní ráz. Oproti jižním Čechám, kde během soboty napadlo na některých místech až 65 cm, takže byl vyhlášen kalamiční stav, se nám naštěstí takoveto přívaly sněhu vyhnuly. Hasiči vyjžděli v sobotu pouze ke dvěma spadlým stromům. Teploty zůstávaly i přes den pod bodem mrazu, v noci z neděle na pondělí 4. prosince

S počátkem prosince napadl první sníh

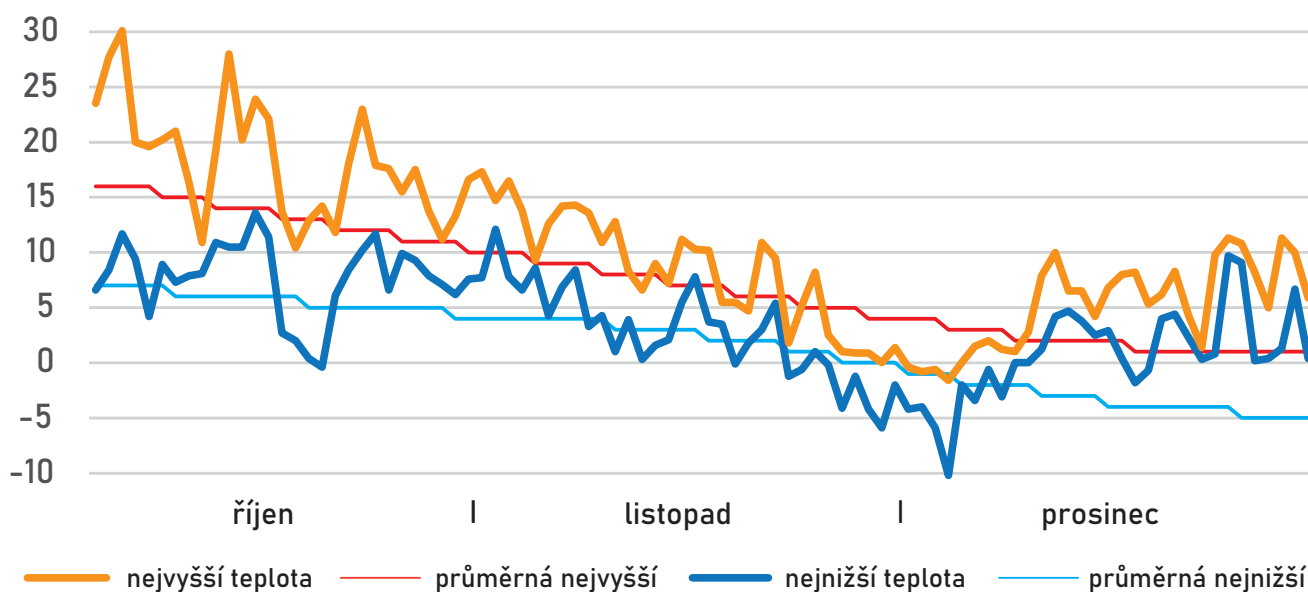
klesla teplota pod $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Obleva se začala hlásit o slovo pozvolna koncem pracovního týdne, o víkend uží ani noční teploty neklesaly pod nulu, a tak značné množství sněhu vcelku rychle odtávalo, takže již v úterý 12. prosince, kdy bylo převážně polojasno a teplota vystoupala v odpoledních hodinách až na $10\text{ }^{\circ}\text{C}$, po něm nebylo ani památky. S výrazným oteplením se tak srážky proměnily v dešťové. Nadprůměrné teploty vydržely až do konce týdne, třetí adventní neděle byla slunečná ($8\text{ }^{\circ}\text{C}$). Následující týden bylo počasí značně pro-

měnlivé. Čerstvé severozápadní až západní proudění přineslo nejprve četné dešťové srážky (20 mm), ve čtvrtek večer 21. prosince se přes Rožďalovicko přehnala dokonce bouřka. Zesiloval také vítr, který v nárazech dosahoval až 70 km/h a který ustal až po vánočních svátcích. V noci na sobotu 23. prosince se přidal déšť se sněhem a následně celodenní vydatné sněžení (10 cm), které při výrazném oteplení kvečer začalo postupně přecházet ve srážky smíšené a později dešťové, přispělo k vzestupu hladiny řeky Mrliny. Během noci na Štědrý den se

ještě více oteplilo, sníh rychle odtával, dopoledne zmizely poslední zbytky, a tak byly Vánoce opět na blátě. Večer dosáhla Mrlina 1. stupně povodňové aktivity (150 cm), kulminovala pak na Boží hod vánoční odpoledne na 188 cm , od 2. stupně povodňové aktivity ji tak dělily pouhé 2 cm . Do konce roku se pak střídaly slunné a podmráčené dny a teploty zůstávaly nadprůměrné. Srážkové úhrny za prosinec činily 62 mm , což je téměř násobek měsíčního normálu.

Viktor Dobrev

Přehled teplot v období od 1. října do 31. prosince

Zdroj: vlastní měření autora

Vážení přátelé, skončilo období adventu, pro mnohé z nás nejkrásnější období roku, kdy si můžeme na chvilku oddechnout, strávit čas s rodinou a možná i trošku bilancovat. I já bych rád napsal několik málo slov o tom, co jsme od září ve škole prožili a udělali.

Na začátek mi dovolu, abych poděkoval všem zaměstnancům školy za vynikající práci. Poznal jsem ve škole výborný kolektiv pedagogických i nepedagogických pracovníků. Všichni do své práce dávají mnoho energie a hlavně „srdíčko“, i když teď je pro školství poměrně těžké období.

Nejdůležitější pro školu je vzdělávat a vychovávat novou generaci. Naučit ji, jak problém uchopit a jak ho řešit. To probíhá nejen ve škole, ve třídě, ale i mimo brány školy. Od září jsme se zúčastnili mnoha exkurzí, výletů, kulturních představení či třídních projektů. Poohlížíme se i za hranice naší republiky. V prosinci jsme navštívili vánoční Drážďany.

V září jsme se všichni přivítali na školním hřišti, kde si naše prvňáčky vzali pod patronát žáci devátého ročníku. Každý žák první třídy má svého patrona, který mu pomáhá adaptovat se na školní prostředí. Obě třídy měly společný oběd, sázení stromků či exkurzi na zámek Loučeň. Mnoho aktivit spolu zažijí i v novém roce.

Ve spolupráci se Sdružením rodičů Rožďalovic jsme připravili pro žáky školy branný den. Ten proběhl za krásného počasí na mysliveckém cvičišti Hájek. Žáci procházeli stanovišti a na každém z nich se dozvěděli zajímavosti o přírodě či o nerotstech, které můžeme v okolí Rožďalovic najít. Velký zájem byl o stanoviště první pomoci, kde policisté ukazovali, jak se v konkrétních situacích zachovat a zachránit život. Vše, co jim bylo řečeno, si mohli i sami vyzkoušet. Na posledním stanovišti si všichni vyzkoušeli střelbu ze vzduchové pušky.

Pro žáky druhé a třetí třídy jsme připravili kurz plavání v Jičíně. Během kurzu se plavci ve svých dovednostech zdokonalovali a neplavci se postupnými krůčky stávali plavci. Po každé návštěvě byl znát velký pokrok, např. již po druhé lekci všichni skočili do hluboké vody.

„Revolution Train“ je název pro preventivní program pro žáky druhého stupně, který se věnuje drogové problematice. Díky paní učitelce Marcelce Saskové jsme tento vlak mohli navštívit spolu s osmou a devátou třídou. Žáci si vlak prošli a prožili proměnu téměř stejně starého člověka od

prvního setkání s lehkými drogami až po těžkou závislost. Poznali tak nebezpečí drog a zároveň následky, které jejich užívání způsobuje. Užívání drog má v důsledku negativní dopad nejen na zdraví, ale i na vztahy s rodinou a přáteli. V příštím roce budeme v projektu pokračovat.

Škola chce být pro občany města otevřenou institucí, proto jsme v předvánočním čase připravili den otevřených dveří. Návštěvníci se mohli přijít podívat do výuky, popovídat si se žáky a učiteli. Škola byla vánočně vyzdobena výrobky, které žáci sami vyrobili.

S velkým nadšením jsme připravili pěvecké vystoupení na tradičním rozsvícení vánočního stromu na náměstí. Zde jsme pokřtili i CD budoucí hvězdy populární hudby Babetky Kaňkové, která je žákyní třetí třídy. Pěvecký sbor ZŠ a natáčení CD organizovala paní učitelka Naďa Hrnčířová. Pro velký úspěch jsme si vše zopakovali na „vyprodaném“ Václavském náměstí 15. prosince. Závěr našeho bloku patřil dětem z mateřské školy. Ty si spolu s učitelkami pro nás připravily směs vánočních koled a společně zvládly i ten nejdůležitější úkol dne, samotné rozsvícení stromčku. Děkujeme.

V naší mateřské škole je pro děti chystán velmi pestrý program plný tvoření, vyrábění, básniček a tanečků, her, projektů, exkurzí a zábavy.

V září se na školní zahradě děti rozloučily s létem a přivítaly podzim. Všichni skořtačili, tančili, zpívali, veselili se a pobíhali. V říjnu se třídy Motýlků a Rybiček zúčastnily výlovu Bučického rybníka. Pro mnohé to bylo poprvé, co viděli zblízka živé ryby.

Na začátku listopadu si pedagogický sbor MŠ připravil velkou slavnost s názvem Uspávání broučků. Na děti a rodiče čekala stezka s úkoly, kdy po splnění následovala sladká odměna. Paní učitelky s dětmi uspaly broučky, které si předem vyrobily. Po ochutnávce dobrot od rodičů a tanci následoval světýlkový průvod Panskou zahradou, kde na konci čekalo překvapení v podobě dvou strašidelných postav, které dětem rozdávaly svítící náramky.

„Kdo si hraje, nezlobí“ byl název divadelního představení Honzy Krejčíka, které navštívily třídy Motýlků, Rybiček a Žabiček. Honza vykouzlil na dětských tvářích úsměv. Děti si představení užily a v průběhu se do děje aktivně zapojovaly.

V úterý 5. prosince přišel děti v mateřské škole navštívit sám Mikuláš s anděly a pekelnou partou s Luciferem. Děti Mikulášovi zazpívaly písničku a někteří „hříšníci“ přislíbili čertům, že své chování zlepší. Třídy základní i mateřské školy se zapojily do soutěže „Náš vánoční stůl“, kterou pořádalo město Rožďalovice ve spolupráci se Sdružením rodičů Rožďalovic. Soutěžilo se o zajímavé ceny.

Mateřská škola i základní škola se zapojují i do charitativních projektů, jako jsou například Ježíškova vnučata či Krabička plná úsměvů, Krabice od bot (Diakonie). V tomto projektu učitelé společně s dětmi zabalili malé dárečky pro děti z chudých rodin, pro děti z dětských domovů, pro pacienty oddělení LDN. Ježíškova vnučata zase plní přání našim seniorům a letos jim nadělila koše plné různých čajů.

V druhé polovině prosince si každá třída v mateřské škole pro rodiče připravila vánoční besídku. Děti během odpoledne předvedly krátké vystoupení a předaly rodičům vánoční přáníčka a výrobky. Bylo to krásně prožité odpoledne.

Veškeré dění ve škole je možné sledovat na školním webu www.zs-rozdalovice.cz.

Dovolte mi, abych Vám na závěr poděkoval za spolupráci, zřizovateli naší školy za nemalou podporu, všem zaměstnancům za náročnou práci, kterou odvádí každý den. Děkuji rovněž rodičům a přátelům školy, Sdružení rodičů Rožďalovic za vstřícný postoj ke škole.

Vám všem chci popřát krásné prožití vánočních svátků a do nového roku 2024 všem hlavně pevné zdraví, lásku a spokojenost.

S úctou

Mgr. Petr Tesař
ředitel školy

Sto dvacet minut v nahrávacím studiu

Babetka, žákyně 3. třídy ZŠ Rožďalovice, ráda a krásně zpívá, a tak si 20. listopadu v nahrávacím studiu nazpívala na hudební podklad jednu písničku. Vybranou písničku nacvičila s paní učitelkou Nadou Hrnčířovou. Velký zážitek z nahrávání zdokumentoval ve fotografiích pan učitel Jiří Rejsek, který také s Babetkou píseň Chválím tě, Země má, nazpíval a natočil.

Pro všechny hudebně nadané žáky, kteří si chtějí vyzkoušet něco nového, užít si při tom spoustu radosti, něco se naučit, a nakonec si odnést domů výsledek své tvořivosti – a to nazpívanou písničku, je to velká výzva.

Chceme napsat velké děkujeme panu Mgr. Janu Jiterskému, v jehož hudebním studiu byla písnička zdarma nahrána. A kdo další bude příště nahrávat?

Holky a kluci, zpívejte a mějte rádi hudbu. Hudba je nejen úžasná, ale i léčí a přináší velké zážitky.

PaedDr. Naděžda Hrnčířová

Slavnostní křest CD proběhl při rozsvěcení vánočního stromku

VÁNOČNÍ ZPÍVÁNÍ V PRAZE Dobu adventu, ve které se lidi připravují na Vánoce – nejkrásnější svátky v roce, nám zpříjemňují spousty kulturních akcí a koncertů. Jeden z koncertů připravili i žáci naší školy pod vedením paní učitelky PaedDr. Naděždy Hrnčířové.

V pátek 15. prosince zpívali na Václavském náměstí v Praze. V 16.00 hodin třicet žáků naší školy zahajovalo českými koledami Vánoční adventní program na Václavském náměstí. Děti zpívaly nejen pro Pražany, turisty, cizince, ale také pro rodiče, kteří přijeli do Prahy své děti podpořit. Vystoupení se povedlo, a hlavně se líbilo. Václavským náměstím se z publika ozývalo: „Rožďalovice, Rožďalovice...“

Před zvukovou zkouškou ještě všichni stihli navštívit Národní muzeum a během procházky nádherně vyzdobenou Prahou se zastavili na Staroměstském náměstí obhlédnout podium, kde budou po osobním pozvání organizátory vystupovat i za rok.

Večer nezbylo nic jiného než opustit vánoční Prahu a těšit se na příští rok. „Rožďalovice, Rožďalovice...“

PaedDr. Naděžda Hrnčířová

Rok 1963

Zrušení soukromých obchodů, které v průběhu 50. let nahradila síť prodejen Jednoty ve vyvlastněných provozovnách, se stále více ukazovalo jako krok špatným směrem. Nekvalitní zboží a výpadky v zásobování byly počátkem 60. let každodenní realitou. Řada provozoven byla navíc ve špatném stavu, přičemž údržbu a opravy i po jejich zabránění Jednotou měli i nadále zajišťovat původní majitelé. Nízké nájemné, které však od Jednoty pobírali, nemohlo pokrýt ani nejnnutnější opravy. I přes nesouhlas rady MNV nechaly Mlýny, pekárny a cukrárny Poděbrady na podzim 1963 uzavřít jediné pekařství ve městě, které dodávalo chléb do zdejších obchodů.

Likvidace živností a začlenění řemeslníků do socialistického sektoru vedly k jejich citelnému nedostatku, takže mnohé stavební práce ve městě musely být vykonávány brigádně a svépomocí. Se značnými problémy se také potýkalo JZD. To jsou jen některé z neblahých důsledků politiky Komunistické strany Československa, které odrážejí reálný stav socialismu koncem první poloviny 60. let v našem městě. Více nám už prozradí zápisy Jiřího Poura v městské kronice k tomuto roku.

ROZMARY POČASÍ

Letošní zima byla krutá a dlouhá. Leden – nejstudenejším měsícem za posledních 100 let. Trvanlivý příliv studeného vzduchu od severu se sněhovými bouřkami a mrazy (-20 °C) narušily silniční i železniční dopravu. Zamrzlé řeky a ztížený přísun uhlí ohrožily i dodávku elektrického proudu. Tvrdý zápas s přírodními živly vyvrcholil počátkem února největším mrazem -21,5 °C. Sněhové pluhy stále projížděly silnice, aby odstranily tvořící se závěje. Na železničních tratích trčely bezmocně celé vlaky. Občané si vzájemně stěžovali na zamrzlé pumpy, vodovody, na škody způsobené na zásobách ve spížích a sklepích. Kruté mrazy postihly lesní a polní zvěř.

I březen byl studený a sychravý. Sněhová pokrývka roztála, ale země byla ještě dlouho hluboko zamrzlá. Na první jarní den sněžilo, rtuť teploměru ukazovala pod nulu. Teprve koncem března půda rozmrzla a příroda se probouzela z dlouhého zimního spánku. O Velikonocích – v polovině

dubna – bylo velmi chladno. Koncem dubna se oteplilo a rozkvetly první květy meruňky a raných třešní. Květen byl přiměřeně teplý a vlhký. Dne 15. května, v největším rozkvětu jabloní, snesla se nad našim krajem bouře s kroupami. Během dvou hodin spadlo téměř 40 mm vody, poškodila velmi řepu a zeleninu. Počasí v červnu bylo vegetaci příznivé – Medardovo kápě se osvědčilo. Dne 15. a 16. června spadlo 61 mm vody – největší dešťová srážka v roce, stromům velmi potřebná. Koncem června se oteplilo a teploměr vystoupil přes 30 °C. Červenec byl teplý s menšími místními srážkami. Vlna tropických veder vyvrcholila v poslední třetině července, kdy rtuť dostoupila až 33 °C. V srpnu sucho a tropická vedra trvala, což se nepříznivě projevilo na úrodě brambor a ovoce. V druhé polovině srpna se prudce ochladilo a deštivé počasí zdrželo rychlé dokončení žni.

Počasí v podzimních měsících bylo suché a teplé, příznivé k dokončení podzimních prací. V noci 3. září se nad krajem rozpoutala bouře, jaké po mnoho let u nás nebylo. Oblaka byla téměř v jednom plameni za stálého rachotu hromu. Několikrát udeřil blesk do hromosvodů, ale požár nevznikl. Velmi příznivé počasí trvalo i v listopadu. Na Martina 11. listopadu, který podle staré pranostiky přijíždí na bílém koni, ukazoval teploměr +17 °C. Poletovali motýli a ze všech stran se ozýval bzukot hmyzu. Po celý listopad hýřily v zahradách podzimní květy. Podle dlouholetého pozorování byl letošní listopad nejteplejším měsícem za posledních 200 let. V prosinci se ochladilo. Mírné mrazíky zesilovaly až na -10 °C. V polovině měsíce napadl první sněhový poprašek. Mrazy se vystupňovaly až na -20 °C. Na Vánoce byla obleva, na Nový rok vystoupila teplota na bod mrazu.

Rožďalovicko na cestách 4

Milí čtenáři,

již počtvrté otevíráte cestovatelskou přílohu našeho zpravodaje.

I v roce 2023 jsme spolu s Rožďalovickem v rámci možností, ať už časových, nebo finančních, navštívili několik zajímavých zemí. Doprovod nám dělali postupně Yveta s Olgou (Omán), Zdeněk (Jordánsko), Jaruška (Izrael), Adam (Portugalsko) a konečně Karel (Jáva). Sám jsem si pak v Indonésii užíval na dalším ostrově – na Belitungu. Protože se některé výlety opakují, jak pozorným čtenářům jistě neuniklo, věnuji se v této příloze zejména cestě na Javu a právě Belitung.

A aby Indonésie nebylo málo, Rožďalovicko „vyvezli“ i mí kolegové ze školy Dáša a Petr, a to ještě východněji – až na ostrovy Lombok a Sumbawu. Jedním z důvodů, proč se sem víceméně pravidelně vrací, je spolupráce, přesněji řečeno podpora školy v Pelanganu. Jejich poutavé vyprávění si můžete přečíst na str. 26–30.

I při letošních cestách jsme potkali spoustu zajímavých lidí. S některými z nich jsme se třeba jen krátce pozdravili, s jinými prolistovali Rožďalovicko a s dalšími si dlouho vyprávěli a zůstali v kontaktu i po návratu domů. Mezi ty poslední patří Íránec Ali, žijící s mladším bratrem v Ománu, nebo můj „pan domácí“ Askan a jeho šéf Nurcahyo z ostrova Belitung. Karel stále komunikuje s profesionálním ornitologem z Bali. Ano, právě Mahe pro nás připravil úžasný den v přírodě tohoto ostrova.

Ale poznávali a fotografovali jsme taky život ve městech i mimo velkou civilizaci, krásnou přírodu (ptáci mi pořád nějak nejdu), památky a národní parky uvedené na Seznamu světového dědictví UNESCO, samozřejmě i neuvedené. Opět jsem se vydal hledat záhadné tektity, kameny vzniklé při dopadech meteoritů. A opět marně.

A teď, když rok rekapituluji, si všímám, že jedním z hlavních cílů mého cestování se staly i právě památky – menhiry a dolmeny. Neví se, proč ani jak je dávné civilizace stavěly. Vznikaly již pět tisíc let (i dříve) před naším letopočtem v pásu od dnešního Portugalska přes Blízký východ až daleko do východní Asie na Korejský poloostrov.

Tak se teď, krátce po odevzdání rukopisu, pojedou podívat právě tam – na ty korejské.

S Rožďalovickem, samozřejmě...

Jiří Rejsek

Cestou na Malou Petru, foto Zdeněk Frejvald

Skalní klášter sv. Jiří nedaleko Jericha jsem při první izraelské cestě nenašel. Teď už tam vodím spolucestující

Wayan Nate a jeho kamarádi Petr a Dáša, kteří do Indonésie vyvezli nejen Rožďalovicko, ale i moderní trička

Omán

24. prosince 2022 – 1. ledna 2023

O vánoční cestě do Ománu se rozhodují již před letními prázdninami, tedy jen pár měsíců potom, co jsem se odtamtud vrátil. Je totiž nejvyšší čas na nákup ještě ne příliš drahých letenek na konec roku. Cestu ani nikomu nenabízím, vánoční čas sice tráví mimo republiku stále více Čechů, ale v mém okolí se stále ještě dbá na tzv. tradici.

Přesto se se začátkem školního roku ke mně přidává Yveta, která se mnou byla již v Jordánsku, na Trinidadu a Islandu. V půlce října mi pak přijde SMS z neznámého čísla: „Pry zarižujete Oman. Muzu si k vám připojit? Dekuji za odpověď. PS: možná jsme se potkali na letisti v Jordánsku. Olga“ (vážně nevím, proč někteří lidé, v tomto případě dokonce učitelka, píšou zprávy s chybami a bez diakritiky).

Proč ne, říkám si a odpovídám kladně. Z předchozích cest jsem se poučil, že je lepší, když má Yveta s sebou nějakou kamarádku. Navíc se nám zlevní půjčení auta, bez kterého se tady neobejdeme.

Z Olgy, se kterou jsme opravdu před několika lety mluvili pár minut na letišti Ammánu, se vyklube zkušená cestovatelka. Protože se ale rozhodla pozdě, letí jiným letadlem – za více peněz a o den dříve. Takže my po přistání půjčujeme domluvené auto a před polednem ji vyzvedáváme v hotelu na okraji Maskatu.

Pak už dámy vezu silnicí po pobřeží a navštěvujeme místa, kde jsem byl ještě před několika měsíci. Připadám si spíše ja-

ko taxikář, ale je pravda, že občas zastavíme na lokalitách, které jsem při první cestě neobjevil. To je třeba Hawiyyat Najm (angl. Bimmah Sinkhole), vodou naplněný závrt. Místní se dříve domnívali, že 20 metrů hluboká díra o průměru cca 60 metrů vznikla po dopadu meteoritu. Ve skutečnosti se jedná o propadlinu ve zdejších, po dlouhá staletí rozpouštěném vápenci. Dnes je okolí upraveným parkem a k vodní hladině se dá sestoupit po schodišti.

První noc spíme venku, jako na jaře, v altánu na břehu moře. Sice začínám smrkat a kašlu, ale zdejší mořský vzduch mě snad vyléčí.

Ne, nejenže nevyléčil, ale ještě se přidává teplota. Vlastně jsem na cestách ještě nikdy nijak zvlášť nemarodil, a tak i moje skromná lékárnička brzy bere za své. Hned druhý den v Súru navštěvuji moderní lékárnu a pořizuji si dostatečné zásoby léků. I tak mi je až do odletu nanic – řídím, nebo se pomalu ploužím městy a krásnou přírodou. Focení ptáků a dalších zajímavostí nemoc ovšem nijak nebrání.

Nově objevujeme pláže s výzkumným střediskem v Ras Al Jinz Turtle Reserve, kam připlouvají mořské želvy klást vejce (bohužel tady nejsme ve správnou roční dobu). Opět se mi nedaří najít pravěké mohyly v Al Ayn. Teprve doma zjišťuju, že jsem je hledal v okolí stejnojmenné vesnice, jenom 150 kilometrů jinde. Inu, horečka, jak jsem psal. Takže příště zno-
vu a lépe...

Moderní arabská země, ve které se dodržují tradice

Přístav Súr hrál v minulosti významnou roli při obchodování mezi Afrikou a Indií. Proto je s ním spojována, kromě námořníka Sindibáda, také stavba proslulých plachetnic dhau (dhau). Dnes je zde možné navštívit malé muzeum s ukázkami zachovalých lodí a o 700 metrů dále je dílna, kde se ještě dnes tyto plachetnice staví. Postaru, prý bez používání elektrického nářadí. My jsme tedy opravdu žádné neviděli...

Omán stále více objevují i Češi, a i my se zde s několika potkáváme. Hlavními důvody cest do této exotické země jsou zdejší teplé podnebí (zejména v zimě je tady neobyčejně příjemně), pořádek a bezpečnost. Kromě toho země nabízí i řadu turistických atrakcí, mezi něž patří (foto shora) různá údolí, např. Wadi Bani Khalid, samozřejmě poušť (zde u vesnice Al Wasil), nebo hory, které jsou na Vánoce takhle krásně vybarvené (okolí městečka Al Qashar).

Z údolí je nejznámější a taky nejnavštěvovanější Wadi Shab. Za riál, tedy za šedesátikorunu, jsme pramicí dopraveni na protější břeh, po kterém vede zprvu široká, ale stále se zužující cesta. Jsem tady již podruhé (s horečkou poprvé), a tak si zdejší přírodu, sevřenou vysokými skalami, v klidu vychutnávám a fotím. Foto: bulbul arabský, pod ním čejka černoprská, vpravo mladý kvakoš noční. Dole celkový pohled na vstup do údolí.

Jordánsko – znovu do Wadi Rum

5.-12. února 2023

Když jsem přespal jednu vánoční noc v roce 2019 v poušti národního parku Wadi Rum, říkal jsem si, že se sem ještě musím někdy vrátit. Tedy ne že bych si to jinde a jindy neříkal, ale vzpomněl jsem si na to, když za mnou přišel fotograf Zdeněk, který by chtěl do Jordánska – pro změnu kvůli Petře. Ano, i Petra si rozhodně taky ještě jednu návštěvu zaslouží, a tak slovo dalo slovo a o jarních, i když podle data spíš zimních, prázdninách je rozhodnuto.

Už doma si pořizujeme on-line vízum tzv. Jordan Pass, díky kterému jsme na ammánském letišti velmi rychle odbaveni, a který nám po celou dobu slouží zároveň jako vstupenka do mnoha památek a některých národních parků.

První takovou památkou je Džaraš neboli starověká Gerasa. Je hodinku jízdy severním směrem od hlavního města. Po příjezdu sem se jdeme rychle ubytovat a zbytek odpoledne trávíme v rozlehlém areálu města založeném mým oblíbencem Alexandrem Velikým. Není tady moc návštěvníků, i když jinak je to po Petře druhé nejnavštěvovanější místo v Jordánsku. Inu, únor. I tady jsem už podruhé, tak si v klidu znovu vychutnávám nejzachovalejší památky – Hadriánův oblouk, rozlehlé Oválné fórum (náměstí), z něhož vychází Cardo Maximus, 800 metrů dlouhá ulice s původní dlažbou lemovaná desítkami jónských sloupů. U chrámu bohyně Artemis se začínám vracet k Diovu chrámu, amfiteátru a hipodromu. Jsme tu až do setmění, začíná být chladno (inu, únor).

Podobně jako v případě Ománu, i tato cesta je pro mě z velké části opakovací. Ale i tady přidáváme pro mě nová místa.

Při první cestě jsem byl úplně unesený z tisíciletých dolmenů ve Wadi Jadid a po návratu jsem nastudoval i některé další zdejší lokality. Zajíždíme proto k archeologickým vykopávkám Tell al Hamman, kde by nějaké dolmeny, nebo jiné megalitické stavby měly být taky. Ale kdepak, místo je to určitě významné – o tom, jak moc, se vedou odborné diskuse, dolmeny ovšem nikde. Odjíždíme, a když se asi po kilometru u vesničky Ash Shagur otáčíme, zdá se mi, že na kopci naproti přes silnici něco jako dolmen vidím. Vyjíždíme na náhorní plošinu a... tady jsou! Pravěké, záhadné, různě velké a různě zachovalé (viz foto). Další do mé „sbírky“!

Následující zastávky v Betánii Zajordánské, u Mrtvého moře a v Petře se již opakují, ale teď začátkem února mají zase trochu jinou atmosféru než posledně. Sněhový poprašek v Petře nás neodradí od hledání tzv. malé Petry – zajímavého a trochu opomíjeného údolí, které jsme naposledy nemohli najít. I teď trochu bloudíme, ale nakonec jsme úspěšní.

A pak už nejkratší cestou do nádherného Wadi Rum. Už jen kvůli téhle zastávce stála cesta do Jordánska za to.

Zbytek cesty se už opět opakuje, ale návštěva pouštních zámků, hradu Azraq, a hlavně města Madaba mi vůbec nevadí. Celkem snadno tady nacházím „svůj“ oblíbený hotýlek a druhý den, taky snadno, zajíždíme „zkontrolovat“ dolmeny ve Wadi Jadid. Úžasné, tajuplné kamenné stoly jsou na svých místech. Tak jako posledních asi 6 tisíc let. A poslední zastávka na ammánské citadele je takovou hezkou tečkou za tím naším výletem.

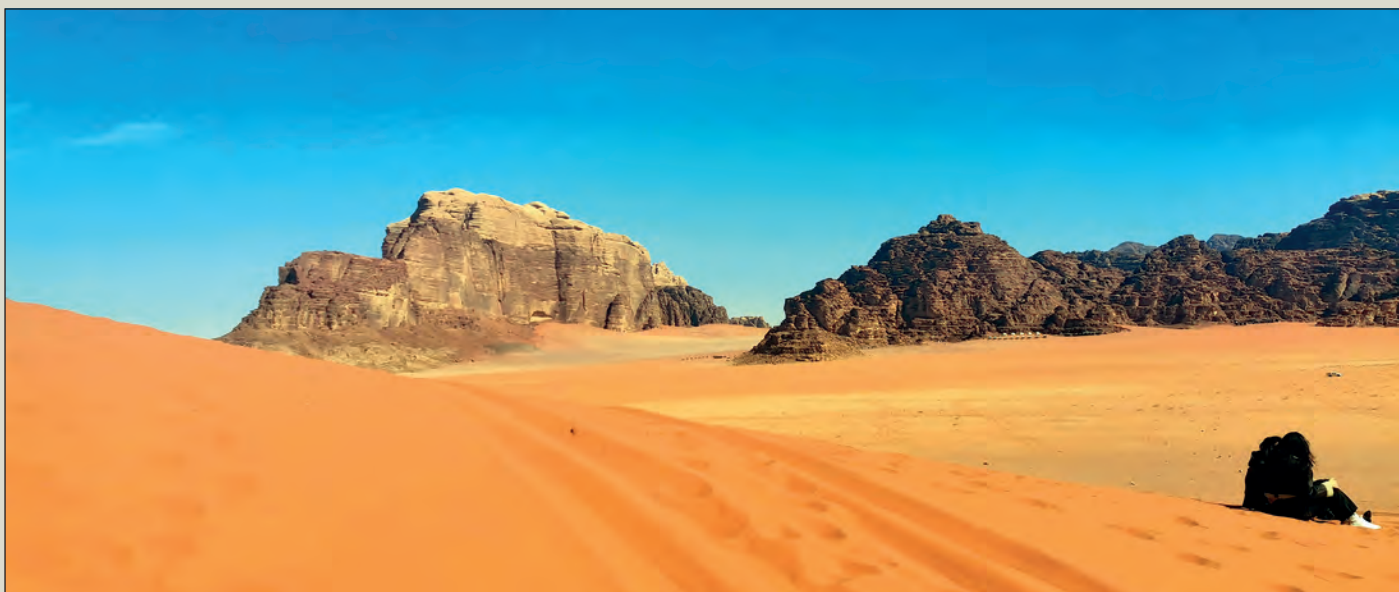

V Betánii Zajordánské pozorujeme mumraj na protějším, západním břehu Jordánu. Tak jako snad každý den tady probíhá křest

Mrtvé moře je teď, začátkem února, nejen mrtvé, ale taky pěkně studené

Do Wadi Rum přijždíme s večerem. Již předem jsem zarezervoval spaní v jednom z pouštních táborů. Nocleh nestojí skoro nic, ale postupně se nabalují různé poplatky – za džíp, za zajímavé zastávky na trase, za večeři... Dnešní tábor je plný a po večeři majitel Ahmed ještě roznáší houně, prý bude zima. Ano, ráno je všude jinozatka. Objednáváme si návrat do stejnojmenné vesnice, kde jsme museli nechat auto, tzv. velkým okruhem. Další poplatky, ale rozhodně nelitujeme.

Izrael – za dolmeny Golanských výšin

6.-11. dubna 2023

Velikonoční Izrael objednávat s předstihem, protože bych rád dokončil sérii svátečních fotografií od Zdi nářků a taky jsem zjistil, že i na severozápadě Izraele by se měly nacházet dolmeny.

Jenže před odletem se v Izraeli dějí věci (a to ještě netušíme, co se stane 7. října!). Nejdříve to jsou na konci března nepokoje proti plánované reformě justice. Stotisícové demonstrace, blokády silnic, stávky, letiště občas neodbavuje. A aby toho nebylo málo, ve středu před Velikonocemi zasahuje izraelská policie proti Palestincům v jejich posvátné mešitě Al-Aksá na Chrámové hoře. Hnutí Hamás vyzývá k pochodu islamistů na Jeruzalém.

Plánovaná sestava se nám smrskne na mě a Jarušku, a to ještě musíme slíbit, že budeme opatrní. Jistě.

Ostatně na napjatou situaci jsme upozorněni i při půjčování auta, před návštěvou palestinských území nás varují – asi nechtějí přijít o auto. Jenže Západní břeh Jordánu je kus Izraele, kam máme právě namířeno. Takže se tam přesouváme, ale nejdříve se věnujeme pobřeží Středozemního moře. Začínáme ve starověké Caesarei, kde jsem posledně končil, a pak pokračujeme dál na sever do Haify. A potom vzhůru na východ.

Nic nenasvědčuje tomu, že by se mohlo něco přihodit, ale přesto jsme opatrní. Některým místům, třeba Jerichu, se raději vyhýbáme, občas to vezmeme oklikou. Na těch pár dní jsme si vzali spacáky, takže spíme venku, v dubnu už je tady horko. Spíš nás otravují noční komáři a jedno ráno se své spolucestu-

jíci, mírně řečeno, leknu. Půlku obličeje má napuchlou a osypanou drobnými pupínky. A vyrážku má i na krku, rukou a dalších místech. Jestli za to může hmyz, teplo, nebo alergie na nějaké jídlo, nevíme. Ale když si nasadí černé brýle...

Většinu cesty opět dělám spíše průvodce, ale objevujeme i krásný národní park Yehudia a odsud je to už jen kousek do Gamly za vytouženými dolmeny. Nacházíme je, ale delší procházku si z bezpečnostních důvodů necháme na příště. Jsme totiž v oblasti Golanských výšin a v noci jsme slyšeli houkat poplašné sirény.

Oklikou jedeme do Jeruzaléma, abychom zjistili situaci po bojích na Chrámové hoře. Ta je uzavřena, ve městě je více vojáků a policistů, ale z Olivové hory, kde parkujeme, míří do starého města proudy věřících a turistů.

Skoro povinnou zastávkou je kemp u Mrtvého moře, kde se srdečně zdravím se svým starým dobrým známým. V kempu má už asi 25 let noční služby a my se spolu známe od méj první izraelské cesty. Do „práce“ dojíždí z nedalekého Jericha a o aktuální situaci mluví velmi nerad a dost znechuceně. Další den je sváteční pondělí, ale Abdul mě upozorňuje, že bude pršet, a že tedy do Jeruzaléma nemá cenu jezdit.

Ráno se opravdu honí mraky a my se rozhodujeme sjet až dolů na jih do pouště a odpoledne zažijeme unikátní jev. V Negevské poušti prší! Doslova leje a vyschlá vádí se rychle plní vodou, která se místy valí přes silnici. Tak alespoň další nový zážitek na konec.

Skalní klášter sv. Jiří, pevnost Masada, bouře v Negevské poušti

Starý olivovník v zahradě Getsemanské na Olivové hoře v Jeruzalémě

Portugalsko – tip na dovolenou

3.–14. července 2023

Je to už nějaký čas, co máme v rodině Portugalce. Dcera Pavlína jezdila do téhle, Čechy trochu opomíjené, země tak dlouho, až si jednoho přivezla. No, a když s malým Adamem (tedy malým – už dokončil třetí třídu) plánujeme, kam spolu vyrazíme tentokrát, napadne mě právě Portugalsko. Necháváme si poradit a naším cílem se stává jih, tedy provincie Algarve. Jsme varováni, že zdejší pobřeží je sice hezké, ovšem vody Atlantiku poněkud chladnější. Ale už jsme se rozhodli a pár dní po vysvědčení vyrážíme.

O půlnoci přistáváme v Lisabonu, a jak už se u mě pomalu stává tradicí, objednané auto nikde. Obcházíme půjčovny aut, sháníme chlapíka, který na nás měl čekat, nakonec voláme na číslo ze smlouvy, ale pořád nikde nikdo. Dost se při tom zapotíme, a to nejen kvůli zdejšímu horku – i teď je hodně přes dvacet stupňů. Z Adama už je velký malý cestovatel, a tak ani nijak zvlášť nepanikaří, však si nějak poradíme. Po čase najednou zahlédnu mládence s tabulkou Bravacar a ten nás veze nočním Lisabonem do jejich půjčovny (nedoporučuju).

Takže auto už máme, je hluboká noc a my pomalu opouštíme město a míříme na jih. S přestávkami jsme před obědem už u moře, voda opravdu moc teplá není a pobřeží opravdu krásné je. Náš apartmán v městečku Armação de Pêra má bazén, takže koupání si (zejména jeden z nás) užíváme víc tady.

Ale hlavně podnikáme výlety, protože portugalský jih je skutečně malebný a zdá se, že se kdysi líbil i našim pravěkým předkům. I tady se nacházejí zbytky jejich staveb – ces-

tou na samý jihozápad evropského kontinentu, tedy na mys sv. Vavřince (Cabo de São Vicente), hledáme (úspěšně) menhiry a jeden samostatný den věnujeme návštěvě megalitických hrodek Alcalar – úžasný!

Vydáváme se i východním směrem, kde opakovaně navštívíme Faro, hlavní město této provincie. Nejdříve si procházíme samotné město, které má působivou atmosféru (Pavlína uvažovala, že by se sem odstěhovala), a při druhé návštěvě si kupujeme vyjížďku člunem do zdejší ornitologické rezervace. Červenec není ten úplně nejlepší čas na pozorování ptáků, ale přesto se nám exkurze líbí.

Ještě by tady na jihu bylo co dělat, ale přiblížil se čas našeho odletu. Při zpáteční cestě do Lisabonu „přibrzdíme“ u velkého dolmenu Zambujeiro. Je obrovský, ale bohužel zčásti rozvalený a zastřešený, takže nás tolik nezaujal. Zato pak si cestou do kromlechu Almendres odskočíme k čtyřmetrovému menhiru (viz foto na zadní straně obálky) a po necelých 3 km jsme na místě. Tento kromlech, tedy kruhové seskupení kamenů, je datován 8 tisíc let zpátky a je jedním z největších v Evropě. Některé kameny mají různé značky, nebo vyryté obrazce, které jsou snad spojeny s astronomickým pozorováním. Zkrátka tajuplné a záhadné místo a my na sebe necháváme jeho magii působit až do pozdního odpoledne.

Letadlo nám letí časně ráno, takže moc nespím. Převaluju se a myslím na to, jak, kdo a proč tam ty kameny, sakra, takhle postavil...

Portugalsko je známé pěstováním korkových dubů. Faro, hlavní město provincie Algarve

Alcalar – megalitické hrobky, kromlech Almendres, pobřeží jižního Portugalska

Západ slunce ve Wadi Rum

Jáva – ostrov plný zajímavostí

21. července – 3. srpna 2023

Jak jsem zmínil již v minulé příloze, kromě našich „polních“ polabských odrůd křemene se zajímám o zvláštní skupinu minerálů – o tektity. Kromě českých vltavínů se vyskytují jen na několika málo místech na Zemi. A jedním z těchto míst je také indonéský ostrov Belitung (Biliton), kde se nalézají tzv. bilitonity.

No, najít si vlastní asi nebude tak jednoduché, ale zkusit to můžu. Při plánování cesty se přidá můj kamarád Karel, který by rád taky do Indonésie, ale hlavně na Jávu. Tak se dáваме dohromady a závěr je, že prvních 12 dní budeme spolu cestovat po Jávě, pak se Karel vrátí (nerad, ale musí) domů a já si zaletím na Belitung.

Po téměř dvanáctihodinovém letu z Istanbulu přistáváme v hlavním městě Indonésie, v **Jakartě**. Je hic, měníme peníze (1000 rupií je pouhých 15 Kč), půjčujeme auto a dobýváme si zvláštní kartu, kterou se tady platí dálnice a nějaké další poplatky. Velmi rychle si musím zvyknout na provoz (skutečně velký provoz), na jízdu vlevo a na nedodržování dopravních předpisů (to mi jde). První nocleh jsme si naplánovali tak, abychom tam před večerem v klidu dojeli. To se sice podaří, ale přes dvě hodiny hledáme náš hotel. No jo, nějaký čas nám zabere, než se tady naučíme orientovat.

Plán jsme si stanovili jen rámcový, nemáme představu, jak rychle se tady budeme přesunovat. Chceme určitě do národních parků úplně na východě ostrova, Karel má v plánu návštěvu čajových plantáží a možná i kávových, já bych rád do dvou památek – do Borobuduru a do Prambananu. Čas ale, jak známo, není nafukovací, tak vzhůru na cesty!

Vstáváme brzy a večer před šestou, po ujetí 480 km, přijíždíme do Borobuduru. Domluvili jsme se, že raději vždy ujedeme větší kus na jeden záťah a pak budeme několik dní dělat výlety do okolí. V Borobuduru nás vítá majitel domku Jusuf s manželkou a další tři noci máme k dispozici pokojík, ale taky

snídaně, Jusuf nám zajistí vstupenky do památky a jednou se nám věnuje jako průvodce.

Naše první cesta vede na čajové plantáže. Jedeme podle pokynů Jusufa a prudce stoupáme uzoučkou silničkou (zvládne to naše automatická Toyota?) do hor severozápadně od vesničky Kelurahan Ngargosari. Přijíždíme se zpožděním, ale o to srdečněji jsme vítáni majitelem. Sukohadi nás provází plantáží, ochutnáváme jeho čaje a pak nechávám mládence jejich obchodování a potuluju se okolím až na vyhlídku. Krása nesmírná.

Po návratu nás čeká milá návštěva – Robert, Karlův známý z univerzity v **Yogyakartě**. Chvilí si povídáme a pak už nás spolu s manželkou vezou asi hodinu jízdy na předměstí města, kde je vyhlášená houbová restaurace. Skvělý kulinářský zážitek, jen houbová zmrzlina už nebyla.

Další den nás veze Jusuf dost daleko do hor, kde se asi 5 kilometrů severozápadně od městečka Bandungan nachází významná památka – několik na úbočí hory rozptýlených, více než tisíc let starých hinduistických staveb Candi Gedong Songo. Jsou zajímavé, ale pro nás je ještě zajímavější setkání s Jusufovým kamarádem Pak Slametem, který má v polostínu zdejšího horského lesa kávovou plantáž. Postupně jí procházíme, dovídáme se spoustu informací o pěstování kávy a končíme u něho doma ochutnávkou několika káv včetně té nejcennější a prý nejchutnější – kávy cibetkové (viz s. 33) a kupujeme si ji domů, pochopitelně.

Následující dopoledne konečně navštívíme buddhistický Borobudur (viz foto). Přestože je tady počet návštěvníků regulovaný, lidí je tady až moc – trošku zklamání.

Pak už nás čeká další velký přesun až na východní pobřeží do města Banyowangi a tady máme v plánu zase tři výlety. Zatímco po dálnici se jelo docela dobře, po vedlejších silnicích se pohybují stovky, někdy mám pocit, že tisíce, mopedů a skútrů, a tady tedy cesta moc neutíká. I tak se nám daří mírně pro-

zkoumat národní park Baluran, který připomíná africké parky, jen se tady pasou místní jeleni a buvoli. Na pobřeží jsou mangrovy, ve kterých poletují ledňáčci, někteří velmi vzácní.

Zlatým hřebem je výlet na sopku Ijen (2 769 m n. m.), v jejímž kráteru se těží síra. Úzkou silničkou jedeme nádherným horským pralesem až na parkoviště pod sopkou. Půjčujeme si dýchací masky, protože z kráteru stoupají jedovaté oxidy. Víme, že máme před sebou 3,5 km chůze s převýšením skoro 500 metrů. Proto když nám nabídnou taxi, vážně o něm uvažujeme. Jenže za něj chtějí hodně peněz a o smlouvání nechťejí ani slyšet, vyrážíme pěšky. U vchodu platíme vstupné a za branou taxíky vidíme – jedná se o dvoukolové káry! Zájemci usednou a „taxikář“, někdy ve spolupráci s dalším, je prostě vytlačí až na vrchol. Ani se nedivím, že jsme se smlouváním neuspěli a v duchu jsem rád. Jenže v půli cesty sotva popadám dech, a kdyby teď byla někde nějaká volná...

Káry původně sloužily ke svážení síry, jejíž velké kusy i dnes několik chlapů dobývá v jedovatém prostředí uvnitř kráteru. Jedním z nich je Imam na titulní stránce, s kterým si dlouho povídám. Je celkem populární – dá se najít na Googlu i na YouTube (tady jsou zajímavé dokumenty).

Kráter, z něhož uniká oblak štiplavého dýmu, je zaplněný síce krásně tyrkysovou, ale silně jedovatou vodou. Přesto je to jedno z nejhezčích míst, která jsem navštívil.

A dál sbíráme zážitky – na jeden den přejíždíme trajektem na nedaleké Bali (viz s. 31), kde pozorujeme ptáky. Mimo jiné třeba majnu Rothschildovu, která se vyskytuje pouze zde, a to posledních pár desítek jedinců.

Dobrodružná je cesta do rybářských vesniček na jih střední Jávy, nebo k sopce Merapi a plním si svůj druhý cíl cesty. Tím je památka Prambanan, obrovský hinduistický komplex (viz foto). Nádherna, ale už musíme myslet na dlouhou zpáteční cestu.

Při večerním příjezdu do Jakarty nás zastaví policie. Nejsem si vědom přestupku, a už vůbec ne za milion, který po nás chtějí. Je to za to, že my máme SPZ auta, se kterou jsme po městě mohli jezdit jen do 16.00 hodin. V přeplněné Jakartě je takto regulována doprava a my si dodatečně vzpomínáme, že nám to při přebírání auta říkali.

No, není to tedy nejlepší zakončení našeho výletu, ale vzpomínky na uplynulých 12 dní, tuhle drobnou kaňku lehce přebijí.

Krajina v okolí sopky Ijen, rýžoviště na východní Jávě, sběr mořských živočichů při odlivu ve Watu Karungu

Belitung – ostrov palem a cínu

3.–23. srpna 2023

Na letišti v Jakartě se s Karlem loučíme a já se letištním vlakem přesouvám na jiný terminál, odkud absolvuji hodinový let severním směrem. Letiště v Tanjung Pandanu, hlavním městě ostrova připomíná spíše malé nádraží. Tady na mě již čeká auto, které mě veze do mého nového domova – vesničky Tinggi. A zde, v malé šmoulí chaloupce, nestrávím týden, jak jsem si původně plánoval, ale celé tři týdny mého ostrovního pobytu. Již první odpoledne a vpoledne poznávám, jak dobrá volba to byla.

Ostrov má čtvercový tvar, je velký asi jako královehradecký kraj a žije tady tak 250 tisíc obyvatel. Leží jen 2,5 stupně pod rovníkem, takže v srpnu tady neprší, teplota je ve dne v noci kolem 30 °C. Tomu odpovídá i teplota vody, ve které se moc neosvěžíte a která mně ale dělá náramně dobře. Po na Jávě ujetých 3 tisících kilometrech v tavném rušném provozu zaslouženě relaxuju, užívám si počasí, moře, klid a pohodu.

Od třetího dne mám půjčený skútr, a tak poznávám i širší okolí vesnice. Moje žulová pláž, která prý hrála i v několika filmech, směrem na západ přechází v několik kilometrů dlouhou bílou písečnou pláž. Ta je pro změnu jako reklama na exotickou dovolenou a je zakončena až na severozápadě ostrova dalšími skalisky u malé rybářské vesničky-přístavu Keciput.

Samozřejmě hned ze začátku se pídím po bilitonitech a postupem času zjišťuju, že najít je tady, je prakticky vyloučeno. Zkousím a hledám, kde se dá, ale ani ťuk. I prodejci – v Tinggi slečna Aik, pak jeden mládenec v Keciputu a nakonec i v batu satam krámu – tvrdí, že se žádné nové nálezy nekonají. Když už jsem zmínil batu satam, to je místní výraz pro bilitonit. Velkému kruhovému objezdu (dělá mi na skútru trochu problémy) v hlavním městě, kde se kráček nachází, vévodí velký model bilitonitu s tímto názvem.

Vypadá to, že nakonec budu rád, když nějaké vůbec koupím, ale ceny jsou hodně, hodně vysoké, a tak si zatím jen smlouváním připravuju půdu pro konečný nákup. Mezitím budu muset vybrat pár milionů z bankomatu, ale rozhodně dál zkouším hledat v přírodě.

Ta je hodně poznamenaná těžbou cínu, a hlavně pěstováním palmy olejné. Její monokultury, jakkoli pro našince hezké a fotogenické (viz s. 25), rostou na místech původních přírodních ekosystémů. Zbytky pralesa se nacházejí jen v oblasti Batu Mentas, kam jednou zajedeme s Askanem, správcem mého ubytování. Největší atrakcí zdejší rezervace je nártoun západosundský (*Cephalopachus bancanus*). Malý primát, tedy náš příbuzný, jak je ovšem poznat z fotografie.

Askana prales nebaví, a tak se úzkou pralesní stezkou vinoucí se nad říčkou vydávám sám. Je horký den, všude spousta zvuků, ale živočichů moc nevidím. Občas mi v korunách stromů nad hlavou projde tlupa opic, přes cestu přechází varan, kolem poletují motýli a vážky. Vracím se k zpět k Askanovi, který má pro mě prý velké překvapení – přejíždíme asi 10 km dál na východ a tady je... rýžové pole. Asi jediné na celém os-

trově, protože je u něj malá hospůdka, dá se tady piknikovat a vybírá se i symbolické vstupné. Hezký, ale už mám za sebou kilometry jávských rýžovišť.

Ostrov je krásný a já si ho opravdu užívám. Na druhou stranu si ale umím představit, že většina turistů se tady moc neohřeje. Tedy ne že by tady nebylo teplo – myslím tím, že zpravidla navštíví hlavní město, zajedou na severní pláže a nechají se dopravit ke kaolínovému jezírku (viz s. 24), či si dají malý piknik v Batu Mentas. Víc zajímavostí tady není, žádné památky, národní parky a vlastně tady nejsou moc ani turisté. Ty, které

jsem potkával, byli jen z Indonésie, turisty z jiných zemí jsem potkal čtyři, a i ti měli v plánu zdržet se jen pár dní.

Jednu chvíli uvažuji, že bych přeletěl na sousední, větší ostrov Bangka, ale pak si říkám, že mi tady vlastně nic nechybí.

Ráno vstávám brzy, tak abych už před šestou byl u moře na východ slunce. V té době je tady odliv a zvláštní ranní světlo a já fotím přicházející rybáře, lovce různých mořských živočichů, zakotvené i odplouvající barevné rybářské lodě.

Brouzdám mělkou vodou, pravidelně svádíme souboj s rybákem, který na mě nalétává kdykoli se přiblížím k jeho skále, fotím volavky a ledňáčky. Teprve pak se vracím domů na kafe a Askan mi podle dohody doveze k snídani misku místního ovoce. Není sice sezona, ale i tak si náramně pochutnávám.

No a potom, podle nálady, vyrazím na kratší nebo delší „skútrovýlet“. Dělam zastávky na pobřeží, kde pozoruju kraby, vodní ptáky, brouky svižníky, ale moc druhů tady neregistruji. Vnitrozemí je bohatší, ze zajímavostí je to třeba několik druhů

masožravých bublinek. Když mám chuť, zastavím se na jídlo, v marketu nebo rodinném krámku, koupu se a později, večer, nesmím chybět při západu slunce. To opravdu stojí za to.

Při zastávkách ve vesničkách, na plantážích nebo ve městě se se mnou dávají „do řeči“ místní lidé – vstřícní, milí a veselí. Často chtějí vyfotit, chtějí se fotit se mnou, chtějí si vyfotit mě, takže Jáva se opakuje. Schválně jsem dal rozhovory do uvozovek, protože naše jazyky se dost míjejí a angličtinou tady moc nevládnou. V hlavním městě, nebo třeba můj Askan ale docela často mají překladače v telefonech, takže naše hovory probíhají přes předávané mobily. Dost se u toho pobavíme, protože, jak se ukazuje, překladače mají svoje rezervy.

V naší vesnici jsem už opravdu jako doma, prý nepamatují, že by tady někdo cizí byl tak dlouho. I tak se ale blíží ter-

mín mého odletu – zbývá ještě pořídit bilitonity. Postupně od všech výše uvedených prodejců nějaké pořizuju, ale ve smlouvání moc úspěšný nejsem. I když se opravdu snažím a zkouším některé smlouvací finty, oni znají ceny, za které se s těmito kameny obchoduje na internetu, a pod ně zkrátka nejdou. Jedině když vezmu víc kousků, ale to mě zase stojí majlant. Tak ať, vždyť jsem sem kvůli nim jel!

Loučím se svými dnes už přáteli a vezu se na letiště. Odbavuji se, a když se plné letadlo chystá ke startu, jsem z něho vyveden – prý něco v kufru. Záhadnou nádobkou, která zburcovala bezpečnostní jednotky na letišti, je... malá pěna na holení. „Ah, žilet,“ všichni si po otevření zavazadla ulevíme. Vracím se se sklopenou hlavou (ta ostuda) zpátky do letadla a moje zpáteční cesta může začít.

Indonésie – Lombok a Sumbawa

1. července – 16. srpna 2023

Jako učitelé nemáme moc na výběr s termínem dovolené na delší dobu než týden a tím pádem ani s výběrem destinací. Nebo... vlastně máme, ale protože oba milujeme teplo, tak se výběr zužuje v období letních prázdnin do několika oblastí, které nejsou ovlivněny monzunem: Karibik a přilehlá Latinská Amerika (i když sice zde začíná sezóna hurikánů), nebo jihovýchodní Asie (na východ od Jávy a na sever k Filipínám). V tomto roce jsme zvolili právě Indonésii. Přiznám se, že na tom měla podíl i cena letenek, které koncem loňského roku byly (oproti jiným destinacím) na celkem rozumné cenové hladině.

Takže jsme již poněkolkáté zamířili do Indonésie, země krásné, rozmanité a plné kontrastů, a to civilizačních i přírodních. Určitě nejsme cestovatelé, kteří potřebují ke své spokojenosti hotelový resort, all inclusive a průvodce... Naopak, jsme rádi, když se setkáváme s místními lidmi, poznáváme jejich zvyky, prostě žijeme mezi nimi.

Indonésie, plným názvem Indonéská republika, je stát v jihovýchodní Asii a Oceánii tvořený 17 508 ostrovy.

My si pro letošní rok vybrali oblast ostrovů Lombok, Sumbawa a Mayo. Tyto ostrovy leží v náhrdelníku Indonésie východně od Bali. Na rozdíl od Bali, které je turistickou destinací, řekl bych, že přímo turistickou továrnou, jsou Lombok a zejména Sumbawa turismem takřka nedotčeny (je to jistě nadšázka, ale v kontextu s Bali pravdivá).

Cesta do Indonésie za slušnou cenu má své úskalí: a to je doba cesty, která se pohybuje kolem 35 hodin. Letenky, které navazují, jsou neúměrně drahé. Raději jsme v Jakarta přespali a druhý den odletěli na Lombok, ostrov, který jsme zvolili jako výchozí místo.

Lombok má rozlohu 4725 km², patří do souostroví Malé Sundy a sousedním ostrovem je Sumbawa, ta tvoří indonéskou provincii Západní Nusa Tenggara. Oba dva ostrovy jsou sopečné, nejvyšší vrchol Lomboku je sopka Mount Rinjani (je mimochodem druhou nejvyšší sopkou Indonésie) s nadmořskou výškou 3726 m n. m. (viz foto na protější straně).

Mount Rinjani je opravdu dominantou, ale zároveň i hrozbou ostrova. Dne 5. srpna 2018 došlo k zemětřesení, při kterém zahynulo přes 500 lidí, a celé oblasti byly zničeny. Po pěti letech jsou škody z velké části odstraněny. K zemětřesením dochází stále, jak jsme se přesvědčili na vlastní kůži. Prostě se země zaklepala (asi 5,2 stupňů Richterovy stupnice).

Na severozápadě ostrova je pás ostrůvků zvaných Gili, kde na nás opravdu dýchnou tropy, jak si je představujeme. Je zde nádherný podmořský život, želvy, ryby, neporušené korály, bílý písek. Navštívili jsme je poprvé rok po zemětřesení a nyní byly opravdu všechny škody odstraněny, tedy ty viditelné. Z lidské paměti je nikdo nevymaže. Je to jedna z turistických destinací Lomboku, ale nesmíme si pod tím představovat uzavřené all inclusive resorty, ale vzdušné ratanové domky. Zajímavostí jsou sochy umístěné pod vodou, které jsou hojně navštěvovány. Moc turistů z Evropy tu nevidíte, ale potkali jsme jich zde nejvíce z celé cesty. Zajímavostí je, že ráno uvidíte při východu slunce Mount Rinjani na Lomboku a večer při západu Slunce další sopku Gunung Agung na sousedním Bali.

Na Lomboku, kde jsme společně byli už čtyřikrát, máme přes 15 let kamaráda. Jmenuje se Wayan Nate a pracuje jako turistický průvodce. Jeho příběh je příběh vůle, práce a chuti změnit věci kolem sebe. Je mu 45 let a pochází z malé vesničky Pelangan (kam se v našem putování ještě dostaneme). Jeho rodina (což má v této oblasti mnohem širší význam než u nás) pěstovala rýži, kasawu (což je místní zelenina) a banány. Wayan si po ukončení základní školy našel práci v hlavním městě Mataram, učil se anglicky a po večerech studoval střední školu. Pak opět při práci studoval další školu – ekonomii a cestovní ruch. Po velkém úsilí složil certifikaci turistického průvodce, což v Indonésii není vůbec jednoduché. A dnes tedy provozuje agenturu Lombok Eco Tour. Nejenže pro turisty (nesmíme si představovat turistický ruch v evropském stylu – tady jde spíše o doporučení na různých cestovatelských fórech na základě osobní zkušenosti) organizuje cesty a zajišťuje lodní lístky a ubytování, ale i environmentální osvětu mezi místní

komunitou. Protože Wayana, jeho manželku Yudi a syny Bajů a Yudu známe dlouho a v covidové krizi (která přišla po katastrofickém zemětřesení – turismus se prakticky v této oblasti zastavil) jsme staršího syna podporovali ve studiu, které letos v září na Universitas of Mataram úspěšně ukončil, nabídl nám, abychom jejich dům v Batu Laya zvolili za základnu našeho cestování. Což znamenalo, že veškerá zavazadla jsme mohli mít na základně a cestovat pouze s batohy. Vypadá to banálně, nicméně je to pro cizince velká pocta a důvěra. Samozřejmě nám poskytl pro cestování skútr, tedy tradiční místní dopravní prostředek.

Přátelé se musí po přistání přivítat, sdělit si novinky. Zatímco jsem Wayanovi překládal obsah nového čísla Rožďalovicka,

místní dámy vzaly Dášu mezi sebe a daly si aerobik. Lidé jsou neskutečně přátelští, samozřejmě až tehdy, když vidí, že respektujeme a známe místní pravidla (bez této znalosti se naším stylem cestovat nedá).

Jak jste pochopili, naše první delší cesta vedla na ostrovy Gili, abychom se po náročném školním roce trochu zrelaxovali. Potom jsme udělali několik výletů na motorce po okolí a po pár dnech jsme vyrazili na další z ostrovů Malých Sund. Tímto, nebo těmito ostrovy byla Sumbawa a ostrov Moyo východně od Lomboku. Museli jsme se přesunout na východ ostrova do přístavu a trajektem na Sumbawu. Tentokrát autem s Waynem jako průvodcem. Cesta trvala asi 8 hodin, včetně trajektu. Navštívili jsme nádherné neobydlené ostrůvky na západě

Sumbawu, spali jsme ve stanu sami na ostrově. K jídlu nic jiného než ryby, které jsme chytli. Cesta dále na východ vedla po trase tzv. Banánového expresu – což je silnice, vlastně jediná, která protíná Sumbawu z východu na západ a vše se po ní přepravuje. Návštěva sopečného ostrova Moyo byla báječná: žádní turisté, elektřina 3 hodiny denně (v noci). Dalším mým snem byla návštěva místních zlatých dolů, kde se těží obdobným způsobem, jako před 300 lety. Inspektorát bezpečnosti práce by spáchal sebevraždu. Všude mluvíme s lidmi, kteří se zajímají, co tam děláme. Rozhovor není jednoduchý – níz-

ká znalost angličtiny na straně místních a pokud možno ještě bídnejší znalost bahasa indonesia (tedy indonéštiny), nicméně jsme se vždy domluvili. Úplným vrcholem návštěvy Sumbavy byla noc v místě Mantar, dokonce se soukromým netopýrem v ubytování v ceně. Úžasné místo, skalní útes skoro 700 m nad mořem, které je na dohled, a Mount Rinjani také. Ráno zde s východem slunce bylo neuvěřitelné.

Na Sumbawě i na ostrově Moyo jsou usměvavé děti, které nás vždy vzaly za srdce. Noc na malém ostrově pod stanem má své kouzlo, zvláště když jsme tam byli s Dášou sami a ráno

ším konečným cílem je vesnice Pelangan. Odtud pochází náš kamarád, a navíc je tam škola, kterou pravidelně navštěvujeme a jsme přes internet v kontaktu. Děti tu chodí do školy rády. Vědí, že vzdělání je cesta za lepší budoucností. Už více než 10 let se snažíme z vlastních prostředků podporovat 4 SDN v Pelanganu. A to jak můžeme, koupíme sešity, tabuli do třídy, učebnice. Snažíme se školu podporovat i ve výuce angličtiny, tvorbou pracovních listů, alfabatických tabulek. Víme, že je to málo, ale zároveň víme, že cesta ke vzdělání je šance pro tyto úžasné děti. Kolegové ze školy s námi komunikují dlouhou dobu na dálku a setkání v učitelské pracovně (opravdu se tomu nedá říkat sborovna) po několika letech bylo opravdu srdečné. My prostě s Dášou profesi učitele nezapřeme. Všude se nás vyptávali na naši školu, na Rožďalovice. Tričko s Rožďalovicemi 800 let jsme nosili často – z Rožďalovic až na konec světa. Loučení bylo těžké.

nás budili krabi lezoucí do stanu. Doly na zlato na Sumbawě – pro někoho noční můra, pro mě splněný sen. Východ slunce na útesu Mantar po chladné noci (15 °C). Rozloučení se Sumbawou, pomalu mizící zážitky ve vlnách trajektu.

Zážitků i navštívených míst bylo mnoho. Bohužel vše se do příspěvku nevejde. Asi nejlepší část naší cesty byla ta, kdy jsme na motorce s batohy projeli Lombok ze západu na východní pobřeží a navštívili báječná místa pod přísným dohledem sopky Rinjani. Potom směrem na jihozápad, kde cesty opravdu mizí a znovu přejet ostrov přes hory. Cestování na motorce má své výhody, ale i úskalí. O navigaci se moc mluvit nedá, respektive o její přesnosti. Prostě se vybírá cesta, která vypadá nejlépe, a hlavně po ní někdo jezdí. Sice to není stoprocentní, ale většinou to funguje. I když jednou opravdu cesta zmizela, desetimetrový mostek se propadl do hloubky asi pěti metrů, naštěstí kousek vedle byly svázané tři bambusové kmeny, po kterých se dalo projet. Východní pobřeží – to je surfing a vlny, tabák, zelenina a báječní lidé a místa, kde má přednost na silnici buvol před nákladákem. Jsou tu nádherné pláže, kde nikdo není, jsou tu hory, kde se těží zlato. Na-

Dostalo se nám od našeho kamaráda Wayana a jeho rodiny pozvání na hinduistickou ceremonii. Je to opravdu velká čest a je to svým způsobem přijetí do rodiny. Byl to úžasný pocit. Ale musíte uznat, že nám to v oblečení na ceremonii s Dášou

sluší. Dalším vrcholem návštěvy Pelanganu (tedy hlavně pro mě) byly opět zlaté doly. Prostě podzemí a kameny jsou mým osudem.

Všechno má svůj konec i naše cesta se pomalu chýlíla ke konci. Ještě jsme před dlouhou cestou domů navštívili ostrůvky na západě Lomboku – Gili Sudak a Gili Layar. Úžasní lidé, rybáři, všichni se vyptávají na to, odkud jsme, co děláme, prohlízejí si Rožďalovicko. Myslím si, že tolik lidí jediný výtisk Rožďalovicka ještě nevidělo. Aby po nás zůstala alespoň nějaká stopa na Gili Sudak, ještě jsme posbírali odpadky na jedné

pláži. Měli jsme dobrý pocit, místní nám dávali palec nahoru a přidali se k nám.

Jako poslední těsně před odjezdem jsme ještě nakoupili pro děti ze školy sešity a pan ředitel školy si pro ně osobně přijel. Docela nás to vzalo za srdce. A už nás čekala jen cesta domů přes Jakarta a Istanbul do Prahy.

Indonésie je země mnoha tváří, přátelských lidí, krásných míst. Určitě se tam ještě vrátíme.

Text a foto Petr Černohorský, Dagmar Fišlová

A na závěr

Možná to máte jako já – když potkám skupinku Asiatů nebo třeba Arabů, přijdou mi všichni stejní, případně hodně podobní. Nikdy jsem si neuvědomil, že to může fungovat i opačně.

Chvilí potom, co se rozjede náš trajekt na Bali, přijde k nám jedna žena a chce se s námi vyfotit. Jsme jediní běloši a pro zbytek pasažérů jsme tak trochu exoti. Postupně se fotíme s dalšími a dalšími, je u toho velká legrace, zvláště protože nikdo z nich neumí anglicky. Jen jeden má překladač v telefonu, a tak si telepovídáme a on náš rozhovor hlasitě sděluje ostatním. Už jsme se vyfotili snad se všemi a k našemu překladači přichází mládenec a něco mu říká. Oba se na mě upřeně podívají a překladač vyťuká, že podle mládence jsem Robert Alberts. To si myslím nejsem, a ani nevím, o koho se jedná, odpovím. Jenže mládence nepřesvědčím. V telefonu najde tohoto, původem nizozemského fotbalového trenéra, který úspěšně trénoval i v Indonésii. Obdivně se podívá na jeho fotografii, pak na mě a je to jasné – jsem Alberts! Osmělí se a poprosí o fotografii se svým oblíbencem. Neodmítnu.

S plným žaludkem se cestuje líp

Ano, i letos jsem poznával místní kuchyně navštívených zemí. A ochutnával a pochutnával si. Přitom jsem stačil některá jídla i zdokumentovat. Bohužel se na dvě stránky nevejde všechno, ale rozhodně musím ještě zmínit portugalské grilované kuřátko piri piri, nebo výtečné, na slabé plátky pokrájené, marinované jehněčí. To jsem letos objevil v bistru na odbočce z Jericha k Mrtvému moři v Izraeli. Za zmínku ještě stojí výborné indonéské polévky – na ně jsem se vracel do zahradní restaurace u kostela před kruhovým objezdem v Tanjung Pandanu, hlavním městě Belitungu. Vyzkoušel jsem všechny z jídelničky – soto sapi, soto iga, soto kerang... Obsluha se už zdálky smála, když jsem si sedal ke svému stolku.

Gangan

Plážové restaurace na ostrově Belitung nabízejí většinou tradiční indonéskou kuchyni, jen bohatší o jídla z ryb. Opravdovou specialitou, kterou jsem ochutnal v hospůdce na samém výběžku ostrova za vesnicí Keciput, patří právě gangan. Zvláštní, sladkokyselá chuť ryby vařené s kousky nedozrálého místního ananasu, kurkumou a dalším kořením mě ovšem moc nezaujala.

Nasi Goreng

Nejčastější indonéské (nejen) jídlo je smažená rýže zpravidla s kousky masa – kuřecího, hovězího, jehněčího, ale taky třeba s krevetami (miluju), nebo jen se zeleninou. Přidává se i pálivá paprika, vejce a tady taky často různě ochucené chipsy. Jídlo je levné a chutné, občas to chce ale změnu. Nebo přidat maso, např. kuřecí stehýnko.

Dolma

Tyto, většinou vinné, plněné listy se připravují v kuchyních od Řecka přes Turecko až, jak jsme zjistili, po Omán. Náplň je rozdílná, ale většinou se jedná o ochucenou rýži s malými kousky masa, přičemž listy je možné plnit jen zeleninou, třeba rajčaty apod. V tomhle případě se jednalo o ty první a zakapané citronem byly velmi dobré. Přidávali jsme si.

Soto Babat

Vlastně indonéská dršťková, objevil jsem ji až poslední den na Belitungu. Byla jedinou polívkou na jídelníčku, tak jsem ji zkusil a rozhodně jsem nelitoval. Recepty na její přípravu se v drobnostech liší, ale základ, tedy hovězí dršťky, vývar, kokosové mléko, limetka, kurkuma, koriandr, zázvor a další koření, je stejný. Chutnala výborně, ale moc jsem si ji nevychutnal, personál chtěl fotku...

Kopi Luwak

Neboli cibetková káva je podle znalců tou nejlepší na světě. Získává se z trusu malých šelem – cibetek, které si svůj jídelníček zpestřují požíváním kávových třešní. Pak už jen „stačí“ sbírat jejich trus s nestrávenými zrnky kávy. Díky trávicím enzymům získávají kávová zrna specifickou chuť, podle některých karamelovou, v každém případě se snižuje její hořkost. Ano, není špatná.

Na birdwatching, tedy pozorování ptáků, jsme si na Bali najali profesionála. Mahe se Rožďalovickem bavil

Děti na pláži v Keciputu na Belitungu jsem zaujal velkým teleobjektivem a chtěly vyfotit. Rožďalovicko prý „nais“

Robert, profesor na univerzitě v Yogyakartaě se ženou

Včelař Ronen v Gamle, Izrael

Ahmed, majitel Sunset Campu, Wadi Rum, Jordánsko

Prodáváč pišťalek Mohammed, Džaraš, Jordánsko

Student Mohammed, Wadi Bani Khalid, Omán

Rybář Said, Súr, Omán

Pěstitel čaje Sukohadi se ženou, střední Jáva

Studentský pár v rezervaci Batu Mentas, Belitung

JARNÍ PRÁCE

Dlouhá zima oddálila nástup do jarních prací až na duben. V druhé polovině dubna se dokončovala hluboká orba a sely se jařiny. Ozimy utrpěly jarní nepohodou, zamokřením a podplavením. Setí řepy se protáhlo do konce května, jednocení až do konce června.

OVOCNÉ STROMY

První jarní květy se objevily na třešních v posledních dnech dubnových. V květnu postupně rozkvétaly ostatní ovocné stromy.

SENOSEČ

Krmení na lukách i na polích narostlo dosti. Začátkem června na senoseči se dobře uplatnila brigáda z nymburského železničního učiliště. Stále přehánky z Medardova kápě velmi zdržovaly průběh senoseče i dokončení jednocení řepy. Teprve červencové teplé a slunné počasí umožnilo odvoz kup.

PRŮBĚH ŽNÍ

Tropická vedra v druhé polovině července uspíšila dozrávání obilí. Všechny druhy obilí dozrávaly téměř současně. Sklizeň byla provedena dvěma kombajny ZM 330, z nich jeden byl při sekání v Ledečkách požárem zničen. Další sklizeň se prováděla samovazy. Přezrálé obilí se při sekání a výmlatu značně vydrolovalo. Deštivé počasí v srpnu a částečně i liknavost družstevníků zapříčinily, že k 1. září zůstalo 75 ha obilovin nesklizeno. Obilí v mandílkách velmi porostlo, takže výnosy byly v průměru o 20 % nižší. Ochuzen byl dobytek o jadernou píci. Hektarové výnosy u raných brambor – 140 q, u pozdních odrůd značně nižší, utrpěly suchem v době nasazování hlíz.

PODZIMNÍ PRÁCE

Díků příznivému počasí v říjnu a listopadu se dobře sklídily brambory i řepa. Provedla se kvalitní orba, zasela plánovaná plocha ozimu a 64 ha ozimých směsek.

ÚRODA OVOCE A ZELENINY

Ovoce dozrávalo normálně jako jiná léta. Úroda třešní byla celkem průměrná, rynglí a švestek nadprůměr, u hrušek a jablek podprůměr. Zeleniny narostlo hodně, okurek nadprůměr – ani se nesklídily. V červenci a srpnu se rozmohli škůdci ovoce: zavíječ jablečný a mšice.

Zrušené pekařství Karla Vávry na snímku z počátku 80. let

HOUBAŘSKÁ SEZONA

Teplé a vlhké počasí podjeseň neobyčejně svědčilo růstu hub ve všech lesích republiky. Denně přijížděly od každého vlaku desítky houbařů z Nymburka, z Lysé i z Čelákovic do našich lesů, aby zkusily štěstí. Na pokraji lesů stály motorky, skútry, auta i kola houbařů. Čtrnáct roků nebyla taková úroda hub!

POSTUP SOCIALISACE VENKOVA

JZD 25. únor ze svízelné situace, kterou již loňského roku prodělávalo, ani letos nevybředlo. Nový, doporučený předseda soudruh Čejka z Činěvsi velmi brzo po nastoupení odešel do nemocnice a již se nevrátil. Družstvo zůstalo do září bez předsedy, zootechnika a agronoma. Tento stav se odrazil v organizaci prací – k 7. červnu nebylo vyjednoceno ještě 57 ha řepy, k 1. září zůstalo 75 ha obilí nesklizeno a v panáčkách vzrostlo!

Od září se podařilo získat do funkcí všechny potřebné, odborné síly. Je naděje, že bude příští rok již příznivější. Se zaměstnanci a družstevníky pracuje celkem 261 osoba. Věkové složení je velmi nepříznivé. Stále se nedostává mladých sil. Za pracovní jednotku se vyplácelo 11 Kčs. K dokončení špičkových prací pomohly brigády místních organizací, sociální ústav a vojsko. MNV uložil některým ženám v domácnosti pracovní povinnost v době špičkových prací.

PREFA

Závod Prefa, národní podnik, provozovna Prefy Hýskov, přes nepříznivé okol-

nosti (vysoké mrazy, vypínání elektrického proudu) celoroční plán splnil. Snížil normu zmetkovitosti o 0,17 %, čímž ušetřil 8500 Kčs. Provozovna trpí nedostatkem vody, její dovážení zatěžuje závod cca 25000 Kčs.

Od 1. listopadu zastavila provozovna výrobu škvárobetonových tvárnic a vyrábí na tři směny heraklitové desky různé síly. Zaměstnává 93 pracovníků z toho 28 žen. Průměrný výdělek obnáší 1367 Kčs za měsíc, 6,95 Kčs za hod. Ke konci roku odešel vedoucí provozovny soudruh František Pour a na jeho místo nastoupil soudruh František Horušický, úředník z místního ústavu sociální péče.

ČUKROVAR

Zdejší cukrovar – Kolínské cukrovarny – zaměstnává 119 pracovníků. Kampaň letošního roku byla neobvykle dlouhá: od 14. října do Vánoc. Plán hrubé tržby byl splněn na 105,6 %. Průměrný měsíční výdělek na pracovníka obnášel 1438 Kčs. Provoz na závodě byl zlepšen vybudováním mechanické skládky řepy v hodnotě as 900 000 Kčs.

ČESKOSLOVENSKÉ STÁTNÍ STATKY

Farma Československé státní statky Rožďalovice obhospodařuje 22,5 ha orné půdy a zabývá se pěstováním růží a okrasných křovin. Celoroční plán splnila pouze na 63,4 %. Zaměstnává 20 zaměstnanců s průměrným výdělkem u mužů 1330 Kčs, u žen 1000 Kčs měsíčně. Potřebné opravy parníků a kotle ústředního topení nebyly provedeny.

PARKETÁRNA

Okresní stavební podnik Poděbrady, parketárna Rožďalovice, vyrábí opracované vlysy stavebním podnikům. Dociluje dobrých výsledků co do přesnosti a ziskala i dobré jméno. Celoroční plán splnila na 133,5 %. Zaměstnává 12 pracovníků. Měsíční mzda činí průměrně 1177 Kčs, produktivita na jednu osobu z plánovaných 4280 kusů stoupla na 4730 kusů, tj. 109,88 %.

STÁTNÍ SPOŘITELNA

Pobočka státní spořitelny spravuje 11 milionů vkladů. Plánovaný přírůstek na tento rok 587 000 Kčs se splnil jen na 97 % (vloni na 130 %). Vklady klesly, což zapříčinily horší výsledky hospodaření v JZD.

MÍSTNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Činnost místního hospodářství z hlediska poskytování služeb obyvatelstvu je nevyhovující a k zlepšení těchto služeb se zřídí od 1. ledna 1964 malý komunální podnik asi se 30 zaměstnanci. Ředitelem podniku je jmenován Miroslav Fadrhonc z Rožďalovic.

Soukromý obchod ani výroba zde nejsou. Všechny potraviny a zboží se k nám dováží auty. Jediné pekařství – vedoucí Karel Vávra, které peklo chléb pro míst-

ní prodejny, bylo zrušeno. Prodej různého zboží je soustředěn do 16 prodejen Jednoty, která zaměstnává 28 zaměstnanců z toho 18 žen. Maloobchodní obrat všech provozoven obnášel téměř 11 milionů Kčs. Ani letošního roku nebyly odstraněny nejzávažnější nedostatky v úpravě sociálních zařízení v provozovnách pohostinství „Radnice“ a „Vyhlička“.

PÉČE O ČLOVĚKA V SOCIÁLNÍ KOMISI

Na doplňkovou péči v tomto roce použije se 8000 Kčs. Z obnosu se přidělilo 24 důchodcům po 11 q uhlí v hodnotě 171,60 Kčs. Zbytek 3481,40 Kčs byl rozdělen v peněžních částkách podle výše důchodů a sociálních poměrů. Šest důchodců umístila komise jednak v domově důchodců, jednak v ústavě sociální péče. V jednom případě zajistila pečovatelskou službu. Příspěvek na obědy je poskytován třem důchodcům. K 31. prosinci je v obci 314 důchodců.

BYDLENÍ

K životním podmínkám každého jednotlivce patří i slušný byt. U nás je mnoho bytových jednotek zastaralých a jsou velikou přítěží bytové komise, která byty přiděluje. Přidělením bytu bylo vyhověno šesti žadatelům. Během roku přibýlo devět no-

vých žadatelů, takže k 31. prosinci se zvýšil počet žadatelů o byt na 19. Výstavbou rodinných domků se rozšířil bytový fond o dvě jednotky.

ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATEL

Zásobování obyvatelstva potravinami bylo až na některé přechodní úkazy celkem dobré. Vyskytly se nedostatky v zásobování chlebem (nebyl včas dovezen, špatná jakost), na jaře i masem (malé přídělky). Dobrou prací při odstraňování nedostatků a kontrole byla činnost dozorčího výboru.

ZDRAVOTNÍ KOMISE

Zdravotní komise prováděla hygienické prohlídky provozoven. Kontrolovala nezávadnost vody ve veřejných studních a čistotu ve školních kuchyních. Upozorňovala a tepala nešvary občanů, kteří odváželi rozbitá skla, staré plechovky a jiné odpady do příkopů a na okraj lesů – místo do vykázaného prostoru.

SOUTĚŽ O VZORNOU OBEC

Obec soutěžila o titul „vzorná obec“ okresu Nymburk. Celkem soutěžilo 80 obcí ve čtyřech skupinách podle velikosti. Rožďalovice jsou ve druhé skupině a bodují se docílené výsledky v zemědělství, plnění plánu rozvoje obce a rozpočtu i plnění

ostatních závazků podle harmonogramů. Ze 49 obcí umístili jsme se v zemědělství na 15. místě, ve finančnictví na 11. místě, ve školství na 3. místě, v masových organizacích na 17. místě, akce Z na 2. místě, v sociálním zabezpečení na 1. místě.

VÝSTAVBA MĚSTA

Byla dokončena (kromě vnější omítky) přístavba školní budovy, kde se umístily polytechnické dílny, učebny a školní kuchyně s jídelnou. Do přístavby i staré budovy se zavedlo ústřední topení. Celá školní budova – třídy i chodby byly vymalovány, některé části budovy podle návrhů akademického malíře Bohuslava Knoblocha. Od školy do Zámostí se započala pokládat kanalisace a bude dokončena v příštím roce. Celková hodnota díla představuje obnos 1 milion Kčs. Z letošní akce Z se na školu vyplatilo 208 404 Kčs.

Byla vyštěrkována silnice spojující Podlužany a Tuchom a upraveny vjezdy v Tyršově ulici. Do budoucnosti zůstává zajistit regulaci Mrliny, omítku školní přístavby, dokončit kanalisaci a chodníky v Tyršově ulici, zbudování čekárny pro čekající k autobusu a dobudovat komunikaci v Drahách, která je potřebná jak pro JZD, tak pro cukrovar, kudy by se dovážela řepa do cukrovaru.

KULTURA A ŠKOLSTVÍ

Kulturní a osvětová činnost byla bohatá a pestrá. Dobře pracuje rozhlasový kroužek Osvětové besedy, jenž zajišťuje páteční vysílání „Okének kultury“ a mimořádné relace k významným výročím a událostem. Dobře se zapojil i kroužek názorné agitace, který vystavuje jednou za 14 dní nástěnné noviny. Uskutečnilo se 26 přednášek a besed, 23 kulturních a společenských akcí. Největší účast byla na přednáš-

kách zdravotnických, přírodovědeckých, cestopisných a o výchově. Nejmenší zájem se jevil o přednášky z oboru zemědělství.

SEDMDESÁTÉ VÝROČÍ TATRANU

Dne 19. května oslavila 70. výročí činnosti tělovýchovná jednota Tatran divadelní hrou a tělovýchovnou akademií za účasti reprezentantů sportovní gymnastiky z Prahy. Byla velmi čteně navštívena – sál na Radnici byl vyprodán.

VÝSTAVA MIRRO PEGRASSIHO

K slavnostnímu otevření školy uspořádal Klub přátel výtvarného umění výstavu významného měditiskaře Mirro Pegrassiho. Na výstavě bylo zastoupeno 76 umělců grafiků se 150 grafickými listy. Za tvůrčí skupinu Hollar a Klub přátel výtvarného umění promluvil akademický malíř Václav Fiala z Prahy, jeho práci ocenil soudruh František Barták z Poděbrad. V kulturní vložce účinkovali členové Divadla hudby a televizního studia z Prahy: Milan Friedl recitací a Marcela Kožíková hrou na harfu.

Přílohu k vydanému katalogu – portrét Mirro Pegrassiho – vyryla akademická malířka Ludmila Jiřincová. Přítomna byla paní Pegrassiová a jeho přátelé z Prahy. Výstava byla umístěna v nové přístavbě, velmi se líbila a byla hojně navštívena.

LIDOVÁ KNIHOVNA

V knihovně se zvýšil počet svazků odborné literatury a dosáhl celkem 3021 svazků. Počet zápůjček dosáhl počtu 5649. Knihovna pořádá besedy, výstavy knih, výstavy grafiky a relace v kulturním okénku.

MUZEUM

Muzeum je z příkazu ONV stále uzavřeno. Některé nashromážděné památky rodáků

budou přemístěny do památkové síně, která se zřídí v budově staré školy.

DAR MĚSTU

Akademický malíř Antonín Majer věnoval městu čtyři rozměrné zarámované olejomalby: Koupání na Mrlině, Na Kantorce, Léto u Mrliny a Rožďalovice od Obůrky.

PŘEVEZENÍ ARCHIVU

V srpnu za přítomnosti úřednice MNV Anny Kvasničkové a kronikáře Jiřího Poura byl zdejší archivní materiál předán okresnímu archiváři soudruhu Richterovi, který jej odvezl do Lysé nad Labem, kde jsou soustředěny archivy ze všech obcí nymburského okresu. Při důkladné prohlídce skříní v chodbě MNV se našly nejstarší spisy bývalého městského úřadu od roku 1850. K archivu patřily i některé knihy a spisy uložené v museu. Předáním těchto inventárních čísel došlo k nedorozumění mezi archivářem a správcem musea a jeho přívrženci. Současně byl předán starší školní archiv a archivy obcí Zámostí, Podolí, Pojedí a Sovolusk, které zde byly deponovány.

KINO MNV

Kino MNV uvedlo v tomto roce 193 představení, která navštívilo 14 136 osob.

ŠKOLSTVÍ

Po mnoha letech se soustředilo vyučování všech žáků v jedné školní budově. Společným úsilím MNV, učitelů, školní mládeže, SRPŠ a závodů byla svépomocí dokončena přístavba. Třídy a chodby se daly vymalovat.

OTEVŘENÍ PŘÍSTAVBY ŠKOLY

Při slavnostním otevření přístavby dne 17. listopadu nastínil soudruh Václav Petřík, předseda školské a kulturní komise

ONV, průběh stavby a zhodnotil dílo, které se vykonalo. Prohlásil, že je to ojedinělý případ nejen na okrese, ale v celém Středočeském kraji, aby si rodiče, žáci a učitelé v akci Z postavili školu v hodnotě 1 050 000 Kčs. Vzdal pochvalu všem, kdo se zasloužili o uskutečnění a dokončení díla. Z učitelského sboru poděkoval Josefu Vosečkovi, zástupci ředitele, za organisování práce, Františku Hazdrovi jako vzornému a neúnavnému pracovníku na stavbě a Vladimíru Pokornému za nevšední ochotu, s kterouž dovážel traktorem stavební materiál.

TĚLOVÝCHOVA

Tělovýchovná jednota Tatran patří k nejaktivnějším organisacím v městě. Zajišťuje nejen tělovýchovu a sport, ale má i velký podíl na celkovém kulturním životě v městě. Organisuje pravidelná cvičení všech složek v tělocvičně.

K 70. výročí své činnosti připravil výbor divadelní hru a tělovýchovnou akademii.

Další činností byl cyklistický zájezd na hrad Kost a Humprecht. V červnu k MDD společně se SRPŠ uspořádal lehkootletické závody o ceny v Seleticích. Na počátku prázdnin organisovala jednota opět táboření u Pilského rybníka a v červenci kurs tance a společenské výchovy.

Oddíl kopané hrál v okresním přeboru a v konečném podzimním kole umístil se z 12 týmů na 9. místě.

Po několikaleté přestávce pořádal Tatran koncem února masopustní karneval. Pestrý průvod se 40 maskami a dvěma cikánskými vozy táhl průvod za velkého hlahu celým městem a velký smích se ozýval do pozdních večerních hodin.

MJPO

Sbor místní jednoty požární ochrany se zúčastnil celostátní soutěže o nejlepší požární družstvo. Provedl preventivní prohlídky obytných budov. Sebral 150 q železného šrotu. Na počest 15. výročí „Vítězství pracujícího lidu“ se zavázal odpracovati 580 hodin na zvelebení města, stavbě školy, pomoc JZD a 120 hodin na údržbu požární zbrojnice a materiálu. Stroje k požární ochraně byly převzaty do socialistické údržby.

KOUPÁNÍ V ROŽĎALOVICÍCH

Koupání ve Třeboňském rybníce nebylo letos dovoleno. V červnu do rybníku

Josef Horák

se vypustily dvě cisterny výkalů ze školní záchodové žumpy na doporučení zaměstnance státních rybníků Zdeňka Nechánského. Okresní hygienik na základě rozborů vody koupání zakázal. Děti byly odkázány do Hasinského a Pilského rybníka.

POHYB OBYVATELSTVA, ŽIVOT LIDÍ

Počet obyvatel v obci je 1655 lidí, z toho 624 muži, 817 žen a 214 dětí do 14 let (přírůstek 4 obyvatel). Narodilo se pouze 14 dětí – o 10 méně než vloni. Zemřelo 7 našich občanů, z nichž byla nejstarší Kateřina Čejková, rozená Bukačová – 85 let. Její otec byl krejčím a zároveň školníkem v nově postavené měšťanské škole. Paní Čejková byla menší postavy, veselá, společenská. Jako učitelka ženských ručních prací vyučovala na všech školách rožďalovického okrsku. Za každého počasí chodila pěšky do Seletic, Košíka a Žitovic. U žákyň – dnes babiček – byla oblíbená jako vzorná učitelka.

ÚMRTNÍ OZNÁMENÍ ANTONÍNA MAJERA

Svaz československých výtvarných umělců a tvůrčí skupina Hollar oznámila MNV, že v pátek 6. prosince zemřel 81letý akademický malíř a grafik Antonín Majer. České výtvarné umění ztrácí jednoho ze svých nejvýraznějších tvůrčích pracovníků starší generace.

Vyšel z nejobtížnějších poměrů žižkovské periferie a jako chlapec a žák akademie těžce se probíjel životem, ale usilovná práce, láska a velké nadání daly vzniknout dílu, jež se stalo přímým pokračováním a rozvinutím české národní mánesovsko-alšovské tradice.

Byl jedním z nejstarších členů SVU Mánes, zakládajícím členem SČUG Hollar, členem Akademie umění za první republiky a byl odměněn vysokým vyznamenáním za vynikající práci.

Opravdový ryzí umělec, vzácně skromný, moudrý, krásný člověk zasloužil se o české umění mírou nejvyšší. Čest jeho památce! Kremace se zúčastnila početná deputace z Rožďalovic. Za MNV se s „Čestným občanem města“ rozloučila předsedkyně školské a kulturní komise Marie Hazdrová.

80 LET JOSEFU HORÁKOVÍ

Dne 23. prosince se dožil „osmdesátky“ Josef Horák, řídicí učitel, který tráví své stáří v rodném domku se svojí milovanou a pečlivou sestrou.

K tomuto významnému dni tlumočil v kulturním okénku místní rozhlas blahopřání všech rožďalovických občanů. „Zdravici Josefu Horákovi k osmdesátinám“ uveřejnil ve Vlastivědném zpravodaji *Polabí* jeho redaktor Svatopluk Šebek (č. 5–6, 1963, s. 92–93).

Připravil Viktor Dobrev

ROŽĎALOVICE Z PTAČÍ PERSPEKTIVY

Foto Petr Černohorský, 4. prosince 2023

Foto Petr Černohorský, 11. prosince 2023

Léta 1985–1986

ROK 1985

Od 1. ledna má rybářský revír Mrlina 2 nové číselné označení 411066. Členský příspěvek pro dospělé se zvýšil ze 40 Kčs na 60 Kčs. Cena Středočeské krajské povolenky se zvýšila ze 150 Kčs na 170 Kčs. Celosvazová povolenka zůstala za 300 Kčs.

Dle směrnice Ústředního výboru Českého rybářského svazu je členům rybářské stráže přiděleno evidenční číslo. Každý člen rybářské stráže má nárok jednorůčně na proplacení 20 litrů benzínu v hodnotě 160 Kčs.

Rok 1985 je v historii rybářské organizace Rožďalovice obdobím, kdy byl položen základní kámen novodobé ekonomické prosperity. Předseda Josef Košťák přinesl do organizace myšlenku, kterou v té době ještě nikdo nedokázal pojmenovat. Teprve o několik let později se jí začalo říkat „podnikatelský duch“ – schopnost podnikat a vydělávat.

V průběhu roku 1984 odešel ve svých 60 letech do starobního důchodu rybářský hospodář Zdeněk Nechánský. Na základě návrhu předsedy je s hospodářem od 1. ledna 1985 sepsána dohoda o pracovní činnosti a rybářská organizace mu měsíčně vyplácí mzdu ve výši 800 Kčs. Rybářský hospodář se mohl plně věnovat své největší zálibě – rožďalovickým rybníkům.

Předseda rybářů Josef Košťák

Výroční členská schůze se konala v sobotu 2. března na Záložně v Rožďalovicích. Je odsouhlaseno snížení počtu brigádnických hodin za rok z 15 na 12. Jiří Severa a Zdeněk Kelyman seznámili členskou schůzi o svém záměru zahájit vysazování odnoží blatouchů a stulíků na povodí Mrliny.

Z jara letošního roku se dohodli zástupci JZD Košík a zástupci rybářské organizace o možnosti rybolovu na Hasinské nádrži. Rybáři mohli lovit ryby na hrázi od lesa,

členové družstva na hrázi od louky. Je tím získána další voda ochráněna před svazovým hospodařením.

Vedoucí rybářského kroužku v Křinci Vladimír Sádlo, zástupce hospodáře Josef Novák a místopředseda Zdeněk Řídký připravili v sobotu 1. června na křínecké nádrži první rybářské závody pro děti. Tyto závody zahájily tradici, která přetrvala do dnešních dnů.

V tomto roce je vydáno 47 povolenek celosvazových, 104 krajských, 13 mládežnických, 89 dětských. Na revíru Mrlina 2 se ulovilo 4352 kusů ryb o celkové váze 5077 kg. Mezi úlovky se poprvé objevily tři kusy amura o celkové váze 7 kg. Tato ryba se v příštích letech stane velmi atraktivní.

Rybář Josef Čuřík ulovil v roce 1985 na Mrlině v Křinci úhoře o délce 98 cm a váze 1,95 kg. Jméno našeho rybáře bylo zveřejněno v časopisu *Rybářství* č. 4/86.

Při podzimním výlovu rybníka „Hoření“ 26. října je sloveno 4437 kg kapřího plůdku. Po výlovu je započato s pracemi na odbahnění tohoto rybníka. Celá akce se dokončila o rok později.

Místní národní výbor Rožďalovice společně s Jednotným zemědělským družstvem Košík vyčistil a odbahněl požární nádrž v Zámostí. Boky a dno nádrže byly zpevněny betonovými panely.

„Nový“ rybník

ZAČÁTKY RYBÁŘINY NA RYBNÍKU V KŘINCI

Po celkové rekonstrukci rybníka pod kříneckou radnicí začali naši rybáři v roce 1983 využívat tuto vodu k rybařině. Rybník ale nebyl zařazen do svazového hospodaření. Dne 1. května 1984 se zde odehrál incident, kdy rybáři z Nymburka panu Josefu Ročkovi jeden z kříneckých rybářů přepálil cigaretou vlasec. Pan Roček napsal 2. května stížnost na Krajský výbor rybářského svazu Praha a kopii stížnosti zaslal naší rybářské organizaci. Jednatel Jiljí Pek na tuto stížnost odpověděl 10. května 1984: „Váš případ se stal na vodě, která nám nenáleží, je majetkem MNV Křinec, není uvedena v soupisu revíru a Vy jste zde chytil ryby neoprávněně“. Kopie této odpovědi byla odeslána na Krajský výbor rybářského svazu Praha a na událost se během roku 1984 zapomnělo.

Daleko větší problém nastal po novém roce 1985. Dne 26. ledna 1985 napsal další stížnost na chování kříneckých rybářů pan Emil Schweiner, chalupář z Dymokur bytem v Chomutově. Tento rybář neopomněl ve své stížnosti uvést angažovanost v různých institucích té doby: KSČ (Komunistická strana Československa), SČSP (Svaz Československo-sovětského přátelství), VUML (Večerní univerzita marxismu-leninismu) a další. Svoji stížnost zaslal na Ústřední výbor rybářského svazu Praha. Do záležitosti kolem křínecké nádrže byly postupně zapojeny: Výbor lidové kontroly Středočeského krajského národního výboru Praha a Odbor vodního a lesního hospodářství Okresního národního výboru Nymburk.

Ve čtvrtek 9. května přijeli do Křince na kontrolu pracovníci Středočeského krajského národního výboru soudruh Borecký a pracovník Ústředního výboru Českého rybářského svazu soudruh Dubský. Čtyřem rybářům, kteří v té době chytali ryby na křínecké nádrži, odebrali povolenky. Krajský národní výbor Praha svolal v této záležitosti jednání dne 13. června 1985 v kanceláři Místního národního výboru Křinec. Jednání se zúčastnili: zástupce Krajského národního výboru Borecký, zástupce Ústředního výboru rybářského svazu Reiser, zástupce Krajského výboru rybářského svazu Helikar, zástupce Okresního národního výboru Nymburk Borůvka, předseda Místního národního výboru Křinec Podaný. Za rybářskou

Hospodář Zdeněk Nechánský se svojí manželkou Boženou

organizaci se zúčastnili: Nechánský, Pek, Novák a Cerman. Ze závěru tohoto jednání vzešlo: Zástupci rybářské organizace Rožďalovice požádají o zařazení rybníka v Křinci do rybářského revíru Mrlina 2. Druhý den po tomto jednání vrátil jednatel Pek čtyřem kříneckým rybářům jejich povolenky. Trvalo ještě rok a půl, než se vše vyřídlilo, a teprve od 1. ledna 1987 byl křínecký rybník zařazen do svazového hospodaření.

ROK 1986

V roce 40. výročí založení rybářské organizace Rožďalovice měla členská základna 160 členů dospělých, z toho 7 žen, 14 mládežníků a 97 dětí.

Výroční členská schůze se konala v sobotu 1. března na Záložně v Rožďalovicích. Kapacitně přestával sál na Záložně rybářům stačit, a tak je to naposledy, co se zde sešlo.

U příležitosti 40. výročí založení organizace obdrželi Čestný odznak za záslužnou práci v rybářství III. stupně (bronzový) Zdeněk Nechánský z Rožďalovic, Jiljí Pek a Josef Novák z Křince, František Slavík z Dymokur a Bohumil Říha z Kopidlna.

Při výlovu „Komory“ v sobotu 12. dubna je 13 rybářským organizacím prodáno 3260 kg kapřího plůdku (1 kg – 22 Kčs). V průběhu letních měsíců je pod vedením hospodáře Nechánského položen a zakopán elektrický kabel od rybníka Komora pod hráz rybníka Hoření (Na Holi). Výlov rybníka Hoření se konal v sobotu 11. října. Po výlovu rybář Vladimír Kapras pro-

vedl vypůjčeným buldozerem celkové odbahnění tohoto rybníka. Rybářská organizace přispěla na tuto akci zakoupením 1000 litrů nafty v hodnotě 5500 Kčs.

Dne 20. září podepsal předseda rybářů Josef Košťák a předseda JZD Košík Vladimír Mráz nájemní smlouvu. Zemědělské družstvo pronajímá rybářům nádrž Hasina a nádrž v Žitovlicích. Rybářská organizace na základě této smlouvy dodá každoročně kapří násadu do rybníka v Doubravanech, který bude nadále obhospodařovat zemědělské družstvo.

V průběhu roku byla zaslána žádost na Krajský výbor rybářského svazu o zařazení požární nádrže Křinec do rybářského revíru Mrlina 2. Od roku 1987 je tato voda v soupisu svazového hospodaření.

Získáním nádrže Hasina a Žitovlice začali členové výboru přemýšlet, jak tyto vodní plochy uchránit před nájedzy cizích rybářů. Konec všemu udělal hospodář Nechánský po návratu z listopadových hospodářských prověrek. Zástupci krajského výboru rybářského svazu Praha důrazně upozorňují rybáře z Rožďalovic, že pokud loví ryby na vodě, která není v soupisu revíru, je bezpodmínečně nutná náprava a každou vodní nádrž je třeba zařadit do revíru Mrlina 2.

Předseda Josef Košťák zajistil v pondělí 15. prosince předvánoční mimořádnou výborovou schůzi v restauraci Na radnici. Na této schůzi se zrodil návrh, jak alespoň nádrž Hasina legální cestou uchránit od svazového hospodaření.

Jan Nožička

Nejen ze severu, ale i z jihu

Globální oteplování a jeho důsledky na planetu dnes popírá snad jen úplný ignorant, majitel ropných vrtů nebo Václav Klaus. Celosvětové změny klimatu se pochopitelně odrážejí i na chování živočichů na této planetě, ptáky nevyjímaje.

Každý rok jsme byli zvyklí na pro nás vzácné, téměř exotické, návštěvy arktických druhů ptáků, kteří v obzvláště tuhých zimách našli cestu k otevřené vodní hladině až u nás. Jednalo se především o různé druhy kachen a hus, ale také např. pěnkavy jíkavce nebo brkoslavy severní. Díky rok od roku příznivějším klimatickým podmínkám ale stále častěji zastihneme během zimních měsíců druhy, které donedávna patřily k těm přísně tažným, a na zimu odlétaly na jih do Středomoří nebo ještě dále do Afriky.

Druhem, který se jako jeden z prvních rozhodl nevážit tak dlouhou, namáhavou a nebezpečnou cestu na jih, je špaček obecný (*Sturnus vulgaris*). Již mnoho let v našich podmínkách zimují nevelká hejna špačků. Potravu na nezoraných polích a starých sadech mají dost a dost. Pouze silné mrazy a vysoká sněhová pokrývka je přiměje popolétnout o pár set kilometrů jižněji.

Špaček obecný

Dalším druhem je bezpochyby jeřáb popelavý (*Grus grus*) – foto dole. Přestože jde o velmi otužilý druh, jeřábí hejna zformovaná do dokonalých vzdušných klínů byla vždy symbolem jarního i podzimního tahu. Již na konci 90. let minulého století však bylo prokázáno první zimování jeřába popelavého na našem území, a to dokonce na Pílském rybníce v Ptačí oblasti Rožďalovické rybníky.

Poměrně známým, i když pro mnohé možná překvapivým druhem, který se zařadil mezi ptačí „otužilce“, je pěničce černohlavá (*Sylvia atricapilla*). Ojedinelá pozorování tohoto druhu v zimě, často na sněhové pokrývce, byla zaznamenána již v na konci minulého století. V současné době patří tento druh k pravidelně zimujícím druhům. Tento druh je zajímavý ještě z jednoho pohledu. Původně ce-

Pěnice černohlavá

lá střeoevropská populace pěnic černo-
hlavých odlétala jihozápadním směrem do
severní Afriky. V šedesátých letech 20. sto-
letí však část populace ojedinele zimovala
na Britských ostrovech, což se vysvětluje
zblouděním některých mladých jedinců
(mladí ptáci táhnou dříve než staří). Sou-
časné oteplování ještě více ztraktivňuje
tato nová zimoviště pro stále větší počty
pěnic černohlavých.

Neméně zajímavým, i když asi poměr-
ně málo známým, nově pravidelně zimu-
jícím druhem je chřástal vodní (*Rallus*

aquaticus) – foto dole. Tvarem těla přípo-
miná trochu novozélandského národního
ptáka kiviho. A stejně záhadným životem
také žije. Málokdy ho lze spatřit. Pobývá
v hustých rákosových porostech na okra-
ji vodních ploch a aktivní je hlavně v no-
ci. Často lze ale zaslechnout z rákosí jeho
charakteristický hlas vzdáleně připomíná-
jící kvičení prasete. Během zimy, kdy po-
travy je obzvlášť nedostatek, ho můžeme
zastihnout na velmi nepravděpodobných
místech. Např. pod vašim krmítkem, kde
sbírá spadaná, zapomenutá semínka.

Během zimy, kdy teploty klesají k bodu
mrazu a potravy pro naše zimující ptactvo
je opravdový nedostatek, lze mnohé druhy
zastihnout v blízkosti lidských obydlí ne-
bo na místech, kde bychom je běžně neče-
kali. Kontrolujte krmítko, chodte pozorovat
ptáky. Přestože máme možná pocit, že
většina ptáčků je daleko ve svých zimoviš-
tích na jihu, možná vás překvapí, co všech-
no uvidíte.

Šťastný nový rok!

Vladimír Šoltys

Kudlanka nábožná – nový druh fauny bezobratlých Rožďalovicka?

Tato kudlanka je v České republice jediným zástupcem stejnojmenného hmyzího řádu. V minulosti byla známa jen z nejmolejších oblastí tehdejšího Československa – dále na jih v Evropě je mnohem častější.

Vzpomínám, jak se ústně předávala informace, že se v nedávné minulosti měla vyskytovat v přírodní památce (PP) Báň u Hradčan. Přestože jsme se s naší poděbradskou organizací ochránců přírody o toto území starali a často sem zajížděli, nikdy jsme ji tady nepotkali. Proto jsme v druhé polovině 80. let minulého století podnikali podzimní výpravy na jižní Moravu, kde jsme ji, např. na Lišším vrchu, pozorovali prakticky při každé návštěvě. Sledovat, jak trny opatřenými předními končetinami loví třeba motýla byl úžasný zážitek.

Z Rožďalovicka, pokud vím, uváděna nikdy nebyla, a to ani zdejším amatérským entomologem MUDr. Václavem Lekešem. Ten by její nález jistě zaznamenal a zveřejnil např. ve svém přírodovědném příspěvku ve sborníku *Rožďalovice 1340–1990* (1990).

Proto mě velmi překvapila zpráva, že se kudlanka nábožná (*Mantis religiosa*) hojně vyskytuje v areálu podniku Mateo Packaging v Zelené u Luštěnic. Než jsem se tam na konci léta stačil vypravit, byl jsem informován, že několik (pět šest jedinců) bylo převezeno do Rožďalovic. Důvod tohoto

transferu byl jednoduchý – velké množství kudlanek bylo přejížděno auty a vysokozdvíhými vozíky právě v areálu firmy.

Poprvé jsme našli kudlanku (poraněnou) severovýchodně od Rožďalovic s žáky přírodovědného semináře cestou k Bučickému rybníku 18. října, další fotografoval Matěj Chlábek na fasádě domu čp. 491 v Zahradní ulici a 22. října ji pozoroval Viktor Dobrev o kus dál – v čp. 391.

Je velmi pravděpodobné, že se jednalo o ty „luštěnické“ exempláře, i když vzhledem k probíhající expanzi kudlanky do Polabí i do dalších míst ČR se mohlo jednat i o přirozený výskyt. Mapování na serveru BioLib totiž registruje pozorování

kudlanek na nedalekých lokalitách: Budčeves (Bucharová, 2022), Seletice (Šulcová, 2023), Ujkovice (Dvořák, 2023), Loučeň (Červinka, 2023), Dymokury (Tengler, 2019), Velenice (Mertlík, 2021). Ze vzdálenějších lokalit jsou uvedeny např. Nymburk, Poděbrady, výše zmíněná Báň, Lysá nad Labem a další místa. Kamarád Jaroslav Šťastný mi dodatečně nahlásil Kovanice u Nymburka (12. 8. 2023).

Kudlanka nábožná má stejně jako ostatní druhy (je jich známo asi 2500) velmi dobré mimikry a jako nedospělá nymfa se na stepních stanovištích nebo pastvinách snadno přehlédne. S podzimem, když dospěje a doroste svých až 10 cm (samička) je přece jen trochu nápadnější. Stavbou těla se jedná o nezaměnitelný druh hmyzu – o „modlicích se“ předních končetinách již byla řeč, charakteristická je také trojúhelníkovitá hlava s velkýma složenými očima a na zadečku má dva štěty. Létají nemotorně a jen na malé vzdálenosti.

Známý je také jejich sexuální kanibalismus – při páření někdy může samička pozírat samečka. Inu, když je hlad...

Na Rožďalovicku s charakteristickými pastvinami a lučními společenstvy má příznivé podmínky ke svému životu. Její případné šíření budeme i nadále sledovat.

Jiří Rejsek

Kvůli nepříznivému počasí vyjžděli rožďalovičtí hasiči během provincy celkem čtyřikrát odstraňovat popadané stromy z komunikací (u Břístve, Tuchomi, Prodašic a den před Štědrým dnem vyvrátil silný vítr strom u hřbitova). V listopadu zasahovali také u narušené plynové přípojky v Tyršově ulici. O Štědrém dni pak čerpali vodu ze zatopeného sklepa v Ruské ulici u nádraží

Nadační fond Slavia a „Den v Edenu“

Jedním z pilířů Nadačního fondu Slavia je vzdělávání a sportování mládeže. V rámci tohoto pilíře odbočka Odboru přátel Slavia v Rožďalovicích vypravila autobus s 55 dětmi do Prahy, kde měly připravený celodenní program. Tento program začínal kde jinde než v Edenu.

Sobota 21. října a 55 dětí z Rožďalovic a okolí přijíždí do Edenu. V 10 hodin jim totiž začíná prohlídka muzea a stadionu. Zhruba hodinu prochází muzeem, tiskové centrum, šatny nebo si vyzkouší i sedačky na střídačce. Následně je jim jako prvním představena malba „Legenda z Edenu“.

V 11.30 už na ně, ale v bývalém hotelu Slavia, čeká Veronika Kuncířová, nutriční specialista, která jim dává přednášku o zdravém stravování a seznamuje děti s jídelníčkem sportovců.

Ve 12.00 dostávají oběd: těstoviny s rajčatovou omáčkou a masovými koulemi, přesně na pokyn nutriční specialistky tak, jak by je dostali vrcholoví sportovci.

Vzhledem k tomu, že do večerního zápasu Slavia – Slovácko je dostatek času, domlu-

vila jim kolegyně Petra Hodrová z nadačního fondu prohlídku Vojenského muzea na Vítkově, kde se jim věnovali zaměstnanci muzea a připravili pro ně i zajímavou hru. Děti samozřejmě obdržely i dárky.

Odpoledne se pak již všichni přesouvali k Edenu, kde si užili zápas SK Slavia Praha – 1. FC Slovácko.

David Ocetník

V úterý 17. října se konal již potřinácté hasinský dívčí a ženský běh dlouhý 4 km

Šestatřicet běžců a běžkyň absolvovalo v sobotu 30. prosince osmikilometrový silvestrovský běh

Adventní setkání s Večerníčkovými příběhy

Scénář (na motivy večerníčků) a režie:

Irena Brúnová

Technická podpora:

Jaroslav Kaňka

Catering:

Iva Kosinová, Michala Záleská, Jana Kratochvílová

Moderátor a kameraman:

Martin S. Dohnal

Herecké obsazení

Večerníček, školník Huml:

Zdeněk Vocásek

Vypravěč:

Jiří Malý

Křemílek, žákyně 3. B:

Johanka Malá

Vochoňka, žákyně 3. B, stráž:

Babetka Kaňková

Sluníčko:

Amálie Malá

Víla Amálka, žákyně 3. B:

Mařenka Vocásková

Víla Kačenka, žákyně 3. B:

Kačenka Kaňková

Vodník Kebule:

Josef Hofman

Mach:

Marek Hofman

Šebestová:

Helenka Vocásková ml.

Paní Kadrnožková:

Magda Nováková

Horáček:

Martin Záleský

Pažout:

Kuba Staníček

Paní učitelka:

Bára Křížová

Rumcajs, ředitel školy:

Martin Kříž

Pejsek, pilot Štefan:

Roman Kříž

Kočka:

Bára Kaňková

Cipísek, žák 3. B:

Honzík Záleský

Manka:

Monika Szentesi

Kněžna Majolena:

Helča Vocásková st.

Pěvecký sbor:

herci mladší 18 let a Romanka Staníčková

POŽITEK

Kulinářská soutěž: Kokosové Vánoce ✨

- 1. místo: Míša Záleská
- 2. místo: Johanka Malá
- 3. místo: Tereza Štarková

3.

Počet soutěžících: 13
Počet hlasujících: 122

2.

1.

ROŽĎALOVICE DŘÍVE A NYNÍ

Dům čp. 79 na náměstí, počátek 50. let 20. století (archiv města Rožďalovice)

Stejně místo dnes (18. listopadu 2023), foto Viktor Dobrev

